

ЭНСИЭЛИ

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

12+

2019 сыл
Олунньу
28 күнэ
Чэппиэр
№ 8 (10693)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүтэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

БЭҔЭНЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын
мунһабыттан
бэлиэтэһиннэр

ИдьУО субюккатынан ааспыт нэдиэлэ устата 43 иһитиннэри кирибит. 3 суол быһылаана бэлиэтэммит. 1 өлүк көстүбүт, барыта 103 адм. борококул толоруллубут, мантан ГАИ салаатынан – 96. Ыстарааптыыр стоянкаба 7 массына туруоруллубут, арыгы иһэн баран уруулга олобут 3 киһи тутуллубут.

Улуустаабы киин балыына 463 киһиэхэ электроннай больничнай лист суруйбут. Балыыһаба 125 киһи сытан эмтэнэр, мантан 4 ырахан туруктаахтар. Суһал көмө өнөтүнэн 158 киһи туһаммыт. Суһал – 41, 1 үлүһү бэлиэтэммит. Биир ово ыкка ытыттарбыт. Икки ово төрөөбүт, икки киһи олохтон туорабыт. 314 ОРВИ бэлиэтэммит, 6 киһи сибиргэхтэспит. 175 уол ово байыаннай хамыһыһыаны ааспыт. Диспансеризацияба көрдөрүүнү таһыма намыһах.

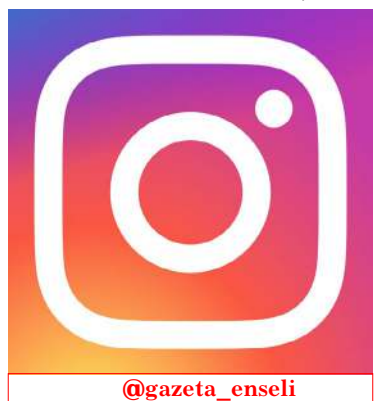
Кыраныссаба уонна Намна кириигэ улуус маастардара Олонхо тематыгар хаармуус оһоһуктары чочуйбуттар. Өрөбүллэргэ тимир уустара Олонхо дьэитигэр мустан тимир уһаарыттар.

Кулун тутар 1 күнүгэр Түбө нэһилиэгэ Намна улахан кэнсиэр тэрийэр. Кирибит үп Олонхо ыһабын фондагыгар кириэбэ. Маны тэнэ кулун тутар 2 күнүгэр «Тулдук хаара» мелодистар түмсүүлэрэ Дьокуускайга «Сэргэлээх уоттара» культурнай киингэ үбүлүөйдээх улахан кэнсиэр тэрийиэбэ. 2 Хомустаах нэһилиэгин «Чороон — 2019» акциятын бүтүн улууска тарҕатарга этилиннэ.

Олунньу 28 күнүгэр «Нам улууһа XVII-с үйэбэ» диэн киэн ыһырыылаах «Төгүрүк остуол» ытыллыаба. Манна улахан учуонайдар, историктар, кыраайы үрэтээччилэр кыттыыны ылыахтара.

Кулун тутар 3 күнүгэр Хатын Арыыга уонна Арбынна нэһилиэк баһылыгын талыахтара. Муус устар 14 күнүгэр 1 Хомустаахха нэһилиэк баһылыгын талыыга барыллаан быбар (праймериз) ытыллыаба.

Бэлиэтэниэ
Л. НОГОВИЦЫНА

Тыа сиригэр – дохуоттаах үлэни

«КӨМӨ ҮЛЛҮН – ДОХУОККУН ҮКСЭТ!»

2018 сыллаах соруудах туолуутун уонна 2017 сыллаабы көрдөрүүнү тэнгэнэн көрдөххө: сүөһү ахсаана былааннаабыкка 519 төбөнөн тийибэтэх, 2017 сыллааба 435 төбөнөн аһыйабыт; ынах ахсаана былаанга 296 төбөнөн тийибэтэх, 2017 сыллааба 214 төбөнөн аччаабыт; хортуппуй олодуу иэнэ 40,5 гаанан толоруллубатах; 2017 сыллааба 50,33 гаанан кыараабыт; оһуруот аһын ыһыы иэнэ былаанга 15,76 гаанан тийибэтэх, 2017 сыллааба 17,23 гаанан аччаабыт.

Улуус бары нэһиликтэрэ тизриллибит соруудабы толорботохтор. Саамай улахан хаалыыны улуус 14 нэһилиэгэ таһаарыт. Олор истэригэр: Арбын 15-тэн 2-ни эрэ толорбут, Үөдэй 15/3 (соруудах/толоруу), Искра 13/3, Ленскэй 24/11, Никольскэй 14/5, Салбан 15/4, Түбө 15/5, П Хомустаах 18/8.

Олунньу 22 күнүгэр СР тыа хаһаайыстыбатын министрэ Александр Атласов салайар бөлөбө улуус тыатын хаһаайыстыбатын сайыннарыыга сүбэ мунһабагар тыа хаһаайыстыбатын бары тэрилтэлэрин, бааһынай хайайыстыбалар салайааччылары кытыннылар.

2018 сылга улуус тыатын хаһаайыстыбатыгар тизриллибит соруудагы толоруу туһунан улуус экономикаба управленийтын кылаабынай специалиһа А.Е. Охлопкова иһитиннэрбитинэн 2017 сыллаахха улууска тизриллибит соруудах 35 көрүнгүтэн 26 көрүнгө толоруллубут эбит буоллабына, 2018 сылга тизриллибит 34 көрүнтэн 52,8%, эбэтэр 18 эрэ толоруллубут. Тыа хаһаайыстыбатыгар сыһаннаах 30 соруудахтан аһара толоруллубут. Ол курдук, арыыны оноруу 103,1%, сибиинньэ ахсаана – 130,6%, эти оноруу 102,3%, сымыыт – 115,5%, хортуппуй – 103,4%, бурдуктан килиэби уонна килиэп оһоһуктары оноруу 111,2%, ынах этин оноруу 118,8%, эттэн полуфабрикаттар – 271,2%, үүт – 105,9%, чөчөгөй – 100,1%, издэбэй – 136,8%, үүтү туттары – 101,7%.

Кэпсэтиигэ кыттыбыт А.Н. Ядрев (б/х салайааччыта): «90-с сыллартан сүөһү ахсаана икки аһар төгүл аччаата. Сыана сыл аһын үрдүүр. Арай үүт сыаната үрдээбэт. Тастан кэлэр бородуксуйаны кытта күрэтэһэр кыахпыт суох. Атыылаһыллар 1 л үүт сыанатын 15 солкуобайга субсидиятын 50 солкуобайга тизриэххэ наада. Сиринэн

дьярыктанааччыларга көрүллэр өйөбүлү сири иэниэн буолбакка төһө үүнүүнү ылбытынан, ылыахтаабынан көрөн үбүлүөххэ наада. «Меркурий» программа элбэх бородуксуйаны онорооччуларга, батарааччыларга, тастан кирир бородуксуйаны хонтуруоллуурга аналаах. Онон кыра хаһаайыстыбалары эрдээмиэххэ», - диэтэ.

Г.В. Винокуров улуус бааһынатын 80% тууһурбутун тохтооторо дойнигы ыһыыны, өртөөһүнү ытыыны хааччахтаабаты, сапропелы хостотон бааһыналары оһурууда ылсыахха диэн туруорууста.

А.А. Кузьмин (б/х салайааччыта) хаһаайыстыба иһинэн переработка тэрийэр өйөбүлү онорору, хортуппуй сыанатын үрдэтэри, оһуруот аһын харайар хранилище тутуутун өйүүрү, кураан саһаламмытынан сирин нүөлсүтүүгэ үлэни былааннаахтык ытытары, туһаныллыбакка сыгар сирдэри туһаба таһаарыыга ылсары туруорууста.

З.В. Винокуров (б/х салайааччыта) сирэ тийбэттин, 100 гаалаах сирин онорбутун, ону бүтэйдээһинэ кыаллыбатаһын аһынна уонна бүтэи тутууга оһоһулар көмөнү сүөһү ахсаанынан баһаары, буойуна оборудованиетын буларыгар үбүнэн көмөлөһөрү, сэргэхсیتی программаба хаһаайыстыбатын киллэрини туруорууста.

М.И. Сивцев (б/х салайааччыта) хомуйбут үүнээйитин харайар усулуобуйата суоһун, батарыыга туттарыт оһуруотун аһын

төлөбүрүн сорьотун ыла илигин, бааһыната тийбэттинэн дьонтон кылгас болдьоххо сир түүлэһэн үлэли олооро эрдээбэин, тендергэ атын уобаластары кытта күрэтэһэр кыахтара суоһун туһунан эттэ.

Улуус баһылыга Ю.И. Слепцов Модукка заправкалыыр станция тэрийэргэ көмөлөһүүнү, мелиоративнай үлэлэри ытыыга квотаны улаатыннарары, «Кулаада» б/х механизированнай хоттоно гаас ситимигэр холбонутугар көмөлөһөрү туруорууста.

Министр А.П. Атласов: «Тыа хаһаайыстыбатыгар ханнык тутуулары бастакы учаракка туруоратын сааһылыаххытын, үчүгэйдик аһан-суоттаан түмүк баар буоларын курдук үлэлиэххитин наада.

Комбикорма суоһун реконструкциятын бырайыагын түргэник онотторо охсохтаахпыт. Бырабыталыстыба отчуотугар нэһилиэннэ үүт сыанатын субсидиятын күүскэ туруорсар. Үүт тутуллар сыанатын 15 солкуобайга диэри тизриэххэ наада.

Үлэлээбэккэ турар Көбөкөн убуойунай сыаһын үлэлэгини ситиһин. Хатас-Суотту суолун бырайыага бэлэм. Сүөһү, сылгы ахсаанын эбиигэ, искусственинай сизмэлээһини ытыыга күүскэ ылсан үлэлиэхтээхпит. II Хомустаахха уонна Хатырыкка сайынгы уу ситимэ бырайыактанан тардыллыахтаах. Таастаахха саһа ынабар хотон тутуохтаахпыт, Таастаабы, Салбангы, Искраны уонан хааччыыны быһаарыахтаахпыт.

Төһө граны ыларгыт 80% бэйэбититтэн тутулуктаах. Конкурса кирир докумуну чуолкай, хаачыстыбалаах буолуохтаах. Төһө да үп кырыымчыгын иһин сүрүн программалары хааллардыбыт. Граны ылбыттар үлэ миэстэтин эбии таһааран, дохуоту үксэтиэхтээхтэр», - диэн түмүктээтэ.

И. ИВАНОВ

2019 сыл- Энсиэлигэ Олонхо туоната

ЭНСИЭЛИ ХОЧОТУН ЫЧЧАТА!

Бары билэрбит курдук, бу сыл бэс ыйын 20-21 күннэригэр XIII республикатаабы Олонхо ыһаба биһиэхэ, Нам улууһугар, ытыллыабы турар. Ол чэрчитинэн араас хабааннаах үлэбэ Нам улууһун ыччата санаабытын ууран туран кыттыһа, тэрийсэ сылдыабыт. Ыһах кэмигэр элбэх конкурстар, спортивнай тэрээһиннэр, быыстапкалар буолуохтара. Бу тэрээһин барыта биһиэхэ, инники кэскилбитигэр, оһолорбутугар ананарын умнуо суохтаахпыт. Хас биридибит туох кыалларынан, тугу сатырбытынан улахан суолталаах тэрээһингэ кыттыах кэриннээхпит.

Ыһаахха ыраахан-чугастан ыһырыылаах ыалдыттар кэлиэхтэрэ, төрөбүт дойдубут культуратын, Нам үтүө үгэстэрин, саһаы сизри-туому тутуһан олооробутун дьоһуннук көрдөрүөхтээхпит. Ити барыта үгүс түбүктээх үлэни, элбэх үбү-харчыны эрдээр.

Онон хас биридибит мустан, сомоһолоһон сэмэй кылааппытын, кыра-улахан көмөбүтүн утары ууннахпытына тэрээһин силигин ситиэ, улууспут аата ааттаныа. Онон ытытылар тэрээһиннэргэ, субуотунньуктарга көхтөөх кыттыыны ылыахха, улуустаабы фондаба харчынан көмөлөһүөххэ диэн улуус ыччатын аатыттан ыһырабыт!

Нам улууһун
дьаһалтатын
ыччакка уонна
социальной политикаба,
коммуникацияны
кытта биригэ
үлэлир салаата

РЕКВИЗИТЫ
ФОНДА ПОДДЕРЖКИ
СОЦИАЛЬНО-
ЭКОНОМИЧЕСКОГО
РАЗВИТИЯ
НАМСКОГО УЛУСА

ИНН 1417010525
БИК БАНКА 049805609
К/С
3010181040000000609
НОМЕР р/с
4070381027600001475
Дата открытия 06.02.2019
НАИМЕНОВАНИЕ
БАНКА:
ЯКУТСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
№8603 ПАО Сбербанк г. Якутск,
Доп. офис №8603/060,
677007, г. Якутск, ул. Кирова, 29.
Билигини туругунаан
Фондаба уопсайа 716
855,69 солк. киридэ.

**2019 — Энциэли
Олонхо туоната**

Соторутаабыта «Олонхо ыһыаҕар» бэлэмнэни үлэ былаанынан «Атыһыны-эргизни, ылсыһыны-бэрсиини, дыону-сэргэни аһатыһыны хайдах тэрийэбит» диин улуустаабы семинар-сүбэ мунһах А.Ф. Шестаков аатынан нуруот айымһытын дыиэтигэр буолан ааста. Тэрээһин чэрчитинэн «Бизнес-инкубатор» диин улууспут тэрилтэтин көбүлээһининэн улууспут уран тарбахтаахтара «Нам-ЭКСПО» диин сувенир онгоһуктарын, саха таһаһын-сабын быыстапкалаатылар.

Быыстапкаҕа барыта 54 бириддилен иистэннэнэр, уустар, ИП-лар, холбоһуктар кытыннылар. Талааннаах, уран тарбахтаах дьоммут үлэлэрин дьон сэргээн, кэрэхсээн көрдө-иһиттэ, саха таһаһын-сабын, киэргэлин, тэрилин атыһыластылар.

Сүбэ-мунһабы улуус баһылыгы солбуйааччыта, ТХУ начальнига Е.Е. Гоголев салайан ыытта. Мунһааха улуус баһылыга Ю.И. Слепцов, СР атыһыга-эргизингэ, предпринимательствоҕа уонна туризмга министрин солбуйааччы М.М. Прокопьев кытыннылар.

Дьон аһылыгы бэлэмнээһингэ санитарнай-гигиеническэй, ветеринарнай ирдэбиллэр тустарынан иһитиннэриилэр «Роспотребнадзор» салаатын начальнига

**СИЭДЭРЭЙ, МААНЫ
ОНГОҢУКТАРЫ,
МИННЬИГЭС АСТАРЫ**

Л.И. Ильина, ветеринарнай надзор Нам улууһунаабы старшай госветинспектора Т.В. Николаев, ветеринарнай управление сүрүннүүр специалиһа С.С. Колесов онордулар.

Ыһыах аһын-үөлүн бэлэмниир тэрээһин техникескэй боппуруостарыгар, саха төрүт аһын-үөлүн бэлэмнээһингэ повардартан, официаннартан, хааччыһар үлэһиттэртэн ирдэнэр сүрүн квалификационнай ирдэбиллэр тустарынан СР нуруотун хаһаайыстыбатын үлэһитэ, ССРС уонна СР профтех. үөрэхтээһин туйгуна М.Н. Габышева, ДЫГТХА стар-

шай преподавателэ, технология уонна салайыы колледжын директора К.В. Иванов, «Эрэл» АПО үөрэтэр киинин ген. директорын э.т. Т.А. Карамзина, СР наукатын үтүөлээх деятелэ, т/х наукатын доктора К.М. Степанова мустубут дьонго билиһиннэрдилэр, олус наадалаах сүбэ-ама биэрдилэр.

Быыстапкаҕа кыттыбыт-тартан 10 киһиэхэ «Олонхо ыһыаҕар» кыттарга сертификат туттардылар. Семинарга сылдыбыт дьон элбэҕи билэн-көрөн, истэн бардылар, олус туһалаах тэрээһин буолбутун бэлиэтээтилэр.

Улуус баһылыгы колонката

ААСПЫТ НЭДИЭЛЭБЭ

Ааҕааччы, дорообо!

Ааспыт нэдиэлэ үлэтин хаамытын кытары билиһиннэрбэр көнүллээ. Улууспутугар СР тыатын хаһаайыстыбатын министрэ Атласов Александр Павлович кэлэ сырытта. Маннай тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар туох үлэ ытыһылыгытын туһунан билиһиннэрдилэр. Салгыы ыарахаттары туоратыһа туһаайылыгыт быланнарбытын кэпсээтилэр.

Өбүгэлэрбит саҕатан илдьэ кэлбит ынах-сүөһү иитэр төрүт дьарыкпытын үрдүк таһымна таһаарга сөптөөх тосхоллору тобуллахпытна табыллар. Мунһах кэмигэр фермердэр кыһалҕалаах боппуруостарын көтөхтүлэр. Сүрүннээн, уут сыанатын үрдэтии, сири нүөлсүтүү, Кытайга онгоһуллубут тимир көлөнү өрөмүөннээһин курдук тиэмэлэргэ кэпсэтии барда.

Улуус үөрэһин управлениетын, улуустаабы үөрэх салаатын үлэһитэрин профсоюзун кытары 2021 сылга диири үс өрүттээх сөбүлэн түһэриститибит. Сүрүн хайыһхата - үөрэх эйгэтигэр сөптөөх усулуобуйаны тэрийии буолар.

Нам улууһун депутаттарын спартакиадата үтүө үгэскэ кубулуйан, быйыл 6-с төгүлүн ытыһылына. Кыра уонна улахан нэһиликтэр диин икки бөлөххө арахсаннар, волейбол, миэстэттэн туран мээчиги корзинаҕа быраһыы, дартс, уһуну ыстаныы көрүннэргэ күрэс былдыастылар. Олонхо ыһыаҕа буоларынан, тэрээһин үөрүүлээх арыллыытыгар депутаттар сахалыы таһаастаах кэлэн оһуохайдаатылар.

Маны тэнэ «Сахаметан» тэрилтэ дириэктэрэ Шипков Руслан Юрьевичты кэпсэттим. Маныаха бу тэрилтэ федеральной программаҕа хапсан, 30 мөлүйүүннээх заправка Хамаҕатта нэһиликтэр тутуллар буолла. Мальцев Илья Васильевич урут үлэлэтэ сылдыбыт заправкатын сиригэр тутуута от ыйыттан саҕаланан, күһүн түмүктэнэн үлэҕэ киририэхтээх.

Манна 4 оператор, анал оборудованиены олордор сыахха 3, 1 салайааччы ананан, айылҕа гааһынан, сэлээркэнэн, бензинэн олохтоохтор массыналарын хааччыһар буолуохтара.

Метан сыаната удамыр, биир лиитэртэ 20 солкуобай. Билигини туругунан техникескэй усулуобуйаны тэрийиигэ «Сахатранснефтегаз» тэрилтэтин кытары кэпсэтии бара турар.

Ааспыт нэдиэлэтээҕи үлэ хаамытын кытары билиһиннэрдэххэ манньк, болҕомтон иһин махтанабын.

Юрий СЛЕПЦОВ

Спорт – дьулуур, спорт – тулуур

**ДАРТС БАСТАКЫ
КҮРЭХТЭҺИИТИГЭР**

Олунньу 10 күнүгэр Намнаабы педколледж спортивнай саалатыгар, аныгы үйэ биир сэргэх көрүнгэр, дартс-ка бастакы күрэхтэһии ытыһылына.

Нам улууһа бу көрүнгү биир бастакынан өрө туһуута сэттис сылыгар барда.

Турнирга Бүлүүттэн, Мэнэ Ханаластан, Дьокуускайтан уонна Намтан барыта 60 кыттааччы дартс көрүнгүн бар дьонго көрдөрдүлэр.

Дьахталларга 16 кыттааччыттан Мария Сивцева (Хатын Арыы) бииртэн-биир сууманы эбинэн финалга чемпион үрдүк аатын ылла. Олус табакы уонна сысхала суох быраһылыларынан иккис-үһүс миэстэлэри Галина Заровняева (Дьокуускай) уонна Варвара Эверстова (Хатын Арыы) үлэһиннилэр.

Эр дьонго 40 кыттааччыттан, республика биир биллэр уонна күүстээх спортсмена Петр Макаров (Дьокуускай) урукку ситиһилэрин хатылаата. Манна Нам спортсменнара Семен Тимофеев (Нам) уонна Юрий Эверстов (Бөтүн) олус табакы уонна чопчу сыалга түһэрэннэр иккис-үһүс миэстэлэри ыллылар.

Ленскэйтэн - кыайылылаах!

Олунньу 16-17 күннэригэр Ленскэй куоракка волейболга эр дьон ортотугар, Ленскэй орйонун бастакы баһылыга Владимир Михайлович Ягншев кэриэһигэр республика турнира буолан ааста.

Барыта аһыс хамаанда мунһустан, бэрт интэриэһинэй, сытыы хамсанылылаах оонньууну көрдөрдүлэр.

Намтан Айсен Жерготов капитаннаах эр дьон хамаандата, финалга олохтоох Ленскэй хамаандатын кытта тахсан, улахан утарсыыта суох 3:0 ахсаанынан кыайан, улуу «убайдарбыт» ортолоругар умнуллубат түгэни хааллардылар. Манна күүстээх хамаандалары «Транснефть» уонна Мирнэй хамаандатын үһүс-төрдүс миэстэлэргэ үтүрүйдүлэр.

Ыраабы ыстанан кырайдылар.

Олунньу 16-17 күннэригэр Дьокуускай куорат «Юность» чөлчөкки атлетика улахан манеһыгар атах оонньуугар 2002-03, 2004-05 уонна 2006-07 сыллаах төрүөх оҕолорго СР-гар бастыыр иһин күрэхтэһии ытыһылына.

Барыта 13 хамаанда араас улуустарыттан түмсэн күүстэрин холостулар.

Улахан уолаттарга Владлен Сергеев (Нам) үс көрүн сууматынан (75, 28 м) пьедестал үрдүк үктэлигэр таһыста.

Кыргыттар ортолоругар Уус Алдан спорт оскуолатын иитиллээччилэрэ, эдьийдии-балыстыы Айыына уонна Нарыйаана Салышевдалар бэйэлэрин саастыылаахтары ыраабынан куюһаран, иннилэригэр кими да түһэрбэтилер.

ОНТУОН

Ким үлэлээх — ол дьоллоох!

Соторутаабыта, олунньу 14 күнүгэр, СР правительствотун бэрэссэдээтэлин бастакы солбуйааччыта А.А. Стручков «Тыа сиригэр дьарыктаах буолууну ситиһингэ туһаайылыгыт тус сыаллаах СР бырайыагы олоххо киллэрии (Нам улууһун холбоһуругар)» диин боппуруоска көһө сылдыар мунһабы ыытта.

Дакылааттары СР нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуугу Госкомитетин бэрэссэдээтэлин солбуйааччы Гаврил Харлампьев уонна «Нам улууһа» МТ баһылыгы И.В. Гаргач (СР предпринимательствоҕа, атыһы уонна туризмга министрин солб.) В.В. Афанасьев (СР ТХМ министрин солб.), Хаҥалас уонна Нам улуустарын баһылыктара Гаврил Алексеев уонна Юрий Слепцов уо.да. кытыннылар.

Николай Анатольевич иһитиннэрбитинэн, ааспыт сылга үлэтэ суоһунан регистрацияламмыт дьон ахсаана 4% тийибит. Сыл устата бастайааннай уонна быстах үлэлэргэ 637 киһи ылыллыбыт, 166 киһи идэлэрин үрдэтинэр үөрэххэ үөрэммиттэр, 19 киһиэхэ дьарыктаах буолууларыгар көмө онгоһуллубут, 53 үлэ миэстэтэ таһаарылыбыт, 6 бааһынай хаһаайыстыба уонна саҥа фермер буолааччыларга судаарыстыбаттан өйөбүл онгоһуллубут, олоҕо үлэ миэстэтин таһаарыттар.

Нам улууһунаабы дьарыктаах буолуу киинигэр үлэтэ суохтар учуоттарыгар 453 киһи учуокка турар, о.и. үлэтэ суохтарынан ааһыы олохтоммут бэрээдэгинэн 396

**ХАС БИРДИИ
КИҢИ ҮЛЭЛЭЭХ
БУОЛАРЫГАР**

киһи, о.и. 168 дьахтар, 228 эр киһи, 127 ыччат, 21 доруобуйаларынан хааччахтаах дьон.

2018 сыл балаһан ыйыгар Хамаҕаттаҕа, Модукка уонна улуус киинигэр 2599 киһи ыйытыыга хабыллыбыт, о.и. Хамаҕаттаҕа 539, Модукка – 268, Ленскэйгэ – 1792.

Төлөбүрдээх общественнай үлэлэргэ 100 киһи хабыллыахтааҕа 164 киһиэхэ тиэрдиллибит. Үлэтэ суохтары идэҕэ үөрэтиигэ уонна идэлэрин үрдэтиигэ 143 киһи ытыһылыбыт, былаан 143% толоруллубут. 23 киһи промышленноска үлэлиир идэлэргэ үөрэммиттэр (киин нөҕүө).

Промышленной тэрилтэлэргэ кэммиттэ уонна киин көмөтүнэн 53 киһи үлэҕэ ылыллыбыт (былаан 3 киһинэн аһарылыбыт). Сокуоннай саастарын ситэ илик 28 оҕо сайынны кэмнэ үлэнэн хааччылыбыт.

Көстөрүн курдук, улууска дьон үлэлээх, дьарык-

таах буолуугу балай да үлэ ытыһылыбыт. Ол ээрэ үлэтэ суохтар ахсаанарын чуолкайдьыр сыаллаах чинчийи улуус бары нэһиликтэрин хабаан ытыһылыбатаһынан, балаһыанһа ис дьинин быһаарар, дьэңкэрдэр сыал ситиһилибэтэх, үлэтэ суох дьон өссө да элбэх.

Онон чинчийи улуус бары нэһиликтэригэр олохтоох дьаһалтаны кытта бииргэ хайаан да салгыы ытыһылыахтааһын, баар балаһыанһа чуолкайданыахтааһын санатан А. Стручков: «Республика бары улуустарыгар үлэ отчуот эрэ туһугар буолбакка, түбүк көдүүстээх, түмүктээх буоларын нуруот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар үлэ миэстэтин таһаарыыга, дьон дьарыктаах, үлэлээх буолуугун ситиһингэ туһаайылыахтаах», - диин чингэтэн эттэ.

И. ИВАНОВ

Россия үрдүнэн биир киһи сыл устата ортотунан 500 кг бөүү таһаарар. Бөх 60% дьиэбэ-уокка тахсар, онтон ордуга дьон үлэлиир уонна сынньанар сирдэригэр. Бөх үс гыммыт биирэ улахан кээмэйдээх — миэбэл, дьиэбэ-уокка туттуллар тэриллэр.

Контейнердарга бырабыллар бөх 35% - ас тобоҕо, 20% - кумааҕы, хортун, 15% - пластик, 10% - өстүкүлэ буолар. Улахан куораттарга сүрүннээн ас-үөл хаата муньулар. Тыа сиригэр бөх үксэ ас-үөл тобоҕо буолар, ол эрэн бу кэтэх хаһаайыстыбага туттуллар.

Бөүү хомуйууга, тизийиҥэ уонна харайыыга санга реформа 2014 с. ахсынньы 29 күнүгэр «Об отходах производства и потребления» дьин федеральной сокуонуга уларытыылар ылыныллыбыттарыттан саҕаламмыта. Ол туһунан бырайыак ааптара, «ЖКХ и городская среда» ассоциация гендиректора Алексей Макрушин хоруударын ааҕааччы болҕомтотугар таһаарабыт.

- Урут бөүү-сыһы хомуйуу, тизийи ситимэ хайдах үлэлиирэй?

Урут хас биирдии салайар тэрилтэ (УК) бөүү тизийиҥэ анал транспорт тэрилтэлэрин кытта бэйэтэ дуогабар түһэрсэрэ. Хомойуох иһин, бөх чугастааҕы карьерга тизийиллэр, манна суортааһын уонна суох оноруу ытытыллыбат этэ.

Ол иһин дойдунан үрдүнэн уонунан тыһыынча сыбаалкалар баар буолбуттара, оттон бөүү аныгылыы дьаһайыы чизинэй бизнеси тэрийэргэ сатаммыта суох этэ. Ол кэмнэ бөүү тизийиҥэ ороскуот кыра буолан дьиэ-уот иһин төлөбүргэ киирэрэ.

- Оччотугар бөх ханна тизийэрий уонна сыбаалкалар туох кутталлаахтарый?

Урут бөх баһыйар өттө улахан уонна дьоруус сыбаалкаларга тоҕуллара, аныгы полигоннары сыаната ыарахан дьиннэр туппат этилэр. Сыбаалка дьин тас көрүнгүн, сыттыын-сымардыын амырыын көстүү буолара, сиргэ сүлүһүннээх этиктэри муньнар уу киирэрэ.

Химикаттар сирэ эрэ киртипэккэ, аннынааҕы хорук тымырдарга киирэн иһэр ууну сүһүрдэллэр. Аны сыттыы-ымыйы тымыр метан гааһа тахсар. Ол иһин сыбаалкалар умайдахтарына салгынгга буруону кытта сүһүрдэр этиктэр тахсаллар.

- Бөх реформатын ис хоһооно туохханы?

Билигин бөүү тизийиҥэ, ырытыыга, кистээһингэ биир тэрилтэ — региональной оператор — эппизитини сүгэр. Кини бөүү кытта үлэбэ анал территориятааҕы схема быһыытынан үлэтиэхтээх. Тарыыштары үөһэ бигэргэтэллэр уонна төлөбүргэ туспа киллэриллэллэр. Бөх сорох көрүнгүнэн суох онорууга табаардаары онорон таһаарааччылар уонна тизийэн аҕалааччылар экологическай түһээн төлүүллэр.

Манньык реформа түмүгэр санга сыбаалкалар «аһылыыхтара» суоҕа, бөх-сыыс суортанан баран тулаһыт эйгэбэ куттала суох аныгы полигоннарга түмүлүөбэ.

- Бөүү тизийиҥэ, мэлитиҥэ территориятааҕы схема тоҕо нааданы?

Манньык схема бөүү дьоруус сыанага сөптөөхтүк тизийиҥэ, тырыыга уонна харайыыга туттуллар. Схемага ханна, төһө бөх тахсара, ону тырыыга, кистээһингэ хайдах кыамталар наадалара, бөүү тизийэр транспорт сырыылары ыйыллаллар. Бары регионнарга онһулууннар, сотору электроннай көрүнгүнэ көһөрүллүөхтэрэ. Оччобуна регионааҕы оператор сайтыгар киирэн ким бабарар

регионнааҕы оператор сайтыгар уонна бэчээккэ булан көрүөххүтүн сөп.

- Бөх-сыыс иһин төлүүртэн аккаастаннахпына туох буолуой?

Өскөтүн тус бэйэн бөүү тизийиҥэ, харайыыга дуогабарга илии баттаабатах буоллаххына, эн онугар салайар тэрилтэ (УК) илии баттаспыт түгэнигэр — манньык иһин булгуччу төлүөхтээххин. Ону тутуспатахха, эн салайар тэрилтэбэ (УК) иэстэнэҕин, кини — регионааҕы операторга. Иэскэ пеня аабыллар, улаатар түгэнигэр суут нөҕү тутарга күһэллэллэр.

чэрчитинэн государство уйунар. Бөүү тизийи сыанатын чопчулуур инниттэн регионааҕы оператордар тизийиҥэ ороскуоту сарбийар сорукутаах куонкурус ыыппытара.

Ол кэннэ сыананы көрөр уорганнар бу ороскуоттар сөптөөхтөрүн бэрэбиэркэлээн баран, бүтэһиктээх тарыыбы олохтообуттара. Салгыы тарыып инфляцияны учуоттаан, суортааһынга үбү уугуну киллэрэн, халбагынан сөп.

- Бөүү тизийиҥэ икки хос төлөбүр тахсыбата чуолкай дуо?

- Төлөбүр квитанцияты-

САҢА РЕФОРМА БӨБҮҮ КЫАЙЫА ДУО?

Онуоха-маныха диэри бөхпүтүн былыргылыы тиэнэбит

билсиэн сөп.

- Регионнааҕы оператор туох эбээһинэстэрдээҕий?

Кини туһанааччылары кытта дуогабар түһэрсэн барыларыттан ТКО-ны (твердые коммунальные отходы) мэлдьи тизийэн таһаарыахтаах. Бу өгө иһин төлөбүрдэри муньан, бөүү переработкалыыр собуоттары уонна бөүү харайар полигоннары кытта аахсыахтаах.

Бөүү тизийи чопчу территориятааҕы схеманан эрэ тэриллэр, оттон бөүү тизийэр массыналар ГЛОНАСС ситиминэн хонтуруолланаллар. Өскөтүн эһиги тыаҕа, биитэр атын миэстэбэ санга сыбаалканы буллаххытына, тутта регионааҕы операторга биллэрэбит, кини буруйдааҕы булуоҕа, биитэр бөүү бэйэтэ тизийэхтээх.

- Бөүү тизийэриҥэ дуогабары түһэрсимизэххэ сөп дуо?

Суох, өскөтүн эһиги элбэх квартиралаах, биитэр чааһынай дьиэбэ олоорор буоллаххытына, садовай участкааххын, дьиэлээххин, тутуулааххын — ол аата эн бөх-сыыс тахсар төрүөтэҕин уонна регионааҕы операторы кытта дуогабары булгуччу түһэрсэҕин.

Дуогабары түһэрсимизэххэ мөккүөр тахсыбатын инниттэн форматтын министерство бигэргэтэр. Элбэх квартиралаах дьиэлэр олохтоотуруу аатыттан манньык дуогабардары салайар тэрилтэлэр (УК) түһэрсэллэр. Дуогабары

- Мин тус бэйэм дьиэлээхпин (даачалаахпын) — бөх-сыыс хайдах тизиллэрий?

Чааһынай дьиэлээх, даачалаах дьон бөх-сыыс харалларын иһин эмиэ төлүөхтээхтэр. Өскөтүн эн даачалаах, биитэр садовай участкаах буоллаххына, дуогабары сатоводтар табаарыстыбалара, биитэр тус бэйэн түһэрсэҕин. Онно бөх хайдах хомуллара чопчуланар — контейнердаах былаһааккаҕа, биитэр участкактар аттыларыгар бакыаттарга муньуулан.

Олорор дьиэлэри бас билээччилэри кытта дуогабардар регионааҕы оператор бу дуогабардар текстэрин бэчээккэ уонна бэйэтин сайтыгар таһаарбытын кэннэ 15 күн иһигэр түһэрсиллэллэр.

Бөүү тизийи бэрээдэҕин, контейнердаах былаһааккалар сирдэрин регионааҕы оператор олохтоох бэйэ салайыыны уорганнарын кытта чопчулаһар.

- Бөүү тизийиҥэ, харайыыга тарыыптар хайдах аабылларый?

Регионнааҕы оператор тарыыштарын иһигэр бөүү тизийи, ырытыы, суох оноруу уонна харайыы ороскуоттара киирэллэр. Хас полигонна уонна бөүү переработкалыыр собуокка сыананы көрөр уорган туспа тарыып олохтуур, ол хамсыан сөп. Сангардыыга ороскуот сорох өттүн «Экология» национальной бырайыак

гар бөүү харайыыга эбии строка киирэринэн салайар тэрилтэ (УК) эрдэ киирбит ороскуот төлөбүрүн ылан кэбиһиэхтээх. Ол онһулуубатаҕына, Госжилинспекцияҕа үнсэбит.

Ити кэмнэ салайар тэрилтэнэн (УК) бөүү быраҕар сборниктары көрүүгэ, батарейкалары, ртуттаах лаампалары хомуйууга, контейнердар былаһааккаларын ыраастааһынга ороскуоттар олоорор дьиэни көрүү-исти иһин төлөбүргэ киллэриллэн сөп.

- Бөх-сыыс кээмэйэ хайдах быһаарылларый?

Маны быһаарыыга сүрүннээн нормативтар туттуллаллар. Элбэх квартиралаах дьиэлэргэ киһи ахсаанынан, биитэр олоорор дьиэ иэтинэн аабыллар. Бүтэһиктээх тыл — сыананы сүрүннүүр, көрөр уорганна бэриллэр.

- Бөүү тус-туһунан хомуйуу тэриллэбэ дуо?

Билигин технология бөүү суортааһыны уруккутааҕар ордук онорор, манна оптической датчиктар, ыгыллыбыт салгыны, онноофор роботтар туһаныллар.

Бөүү араарыыга тус-туспа контейнердар туруохтаахтар. Ол эрэн бу салаа лапа ороскуоттаах, онон улахан куораттартан саҕалаан олоххо киириэбэ.

- Тус бэйэм бөүү арааран переработкалырга туһунан көмөлөһүөхпүн сөбүй?

Сүрүн сорок — контейнердары ртуттаах, энергияны харыстыыр лаампалары уонна батарейкалары быраҕыман. Мантан сүһүрдэр этиктэр тахсаллар. Онон салайар тэрилтэбэ (УК), биитэр электроника маҕаһыныгар туттарарын ордук.

Пластик бытыылкалартан, контейнердартан ас тобоҕун тоҕон, сайбаан баран туспа контейнерга уурун. Кыаллар буоллаҕына, макулатураны туспа туттарыҥ. Раковинаҕа ас тобоҕун илдиригэр тэрили туруорун, оччобуна канализация нөҕүө ити бөх водоканал ыраастыыр учаастагар түһүөбэ.

- Экологическай түһээн дьин туҕуй, ону ким төлүүрүй?

Бөх элбиир төрүөтүнэн биһиги упаковкалаах бордуукталары атылаһарбыт буолар. Манна балаһыанньаны тулсарар инниттэн онорон таһаарааччы экологическай түһээн төлүүр. Упаковка төһөнөн кыччыыр да, түһээн биир оччонон куччуур. Экологическай түһээн массына шиалара, батарейкалар, электроника курдук табардартан тутуулар. Онорон таһаарааччылар уонна импорттар туттуллубут табардары бэйэлэрэ суох оноруохтары сөп, биитэр экологическай түһээн төлүүллэр. Оччобуна манньык бөүү регионааҕы оператор дьаһайар эбээһинэстэнэр.

- Полигонна бөүү хайдах дьаһайахтарый?

Бөх үгүс өттө полигонна тизийиллэр. Сир-ууну киртипэт инниттэн анал матырыяалынан бөх харайылар сирэ буолуохтаах. Ол кэннэ бөүү чингэтэн буору кытта буккуйаллар, манна сыбаалка гааһа тахсарыгар скважиналар онһулууллар, ол гааһы муньан, ыраастаан баран отук курдук туһаныахха сөп.

Полигон туолбутун кэннэ үрдүнэн анал матырыяалынан бүүрүйэн баран буорунан баттатыллар. Ол үрдүнэн уонунан сылларга мантан гаас тахсытытын, кирдээх уу түһүүтүн кэтээн көрөн муньуулуохтаах, ыраастаныахтаах.

Полигоннар тула санитарнай-харыстыыр зоналар баар буолуохтара, манна дьиэлэр уонна производство объектара тутулуубаттар. Бөх тизиллэр сиригэр санитарнай зона — 100м, суортуур сиртэн — 200-1000 м, онтон полигонтан — 500-1000 м. Ыйылыбыт сирдэр территориятааҕы схемаҕа киллэриллэн булгуччу общественность дьүүлэһиитин ааһыахтаах.

- Сорох дойдуларга бөүү тоҕо уматалларый?

Европага уонна Японияга кытаанах коммунальной бөүү уматаллар, манна сир олус сыаналаах, бөх элбии турар. Аныгы технологиянан бөүү уматар собуот таһаарар буруота көнөрү хочолунай буруотугар тэнгэнэр. Маны итэбэтэр инниттэн, Швейцария столицатын — Берн куорат мэрията бөүү уматар собуот дьиэтигэр үлэлиир.

Россияҕа манньык собуоттар Московской уобаласка, Татарстанга тутулуохтара. «Экология» национальной бырайыак чэрчитинэн барыта 200 собуот тутулуохтаах, манна 36,7 мөл.тн. бөх суох онһулуохтаах.

Бэчээккэ бэлэмнээтэ В. ГАВРИЛЬЕВ

Кэрэ эйгэтигэр

Ааспыт ый бүтүүтэ А.Ф. Шестаков аатынан Норуот айымньытын дыяэтигэр СР культуратын туйгуна, «Энсиэли хотуннара» вокальной ансамбыл салайааччыта И.И. Неустроева быһаччы тэрийиитинэн «Саҥа сылга, саҥа ааттар» дьээн анал бырайыагынан хаһан да сыанаҕа ыллаабатах дьону көбүлээн, эмиэ биэр сонун кэнсиэр кизһэтэ буолан ааста.

Ол курдук, бэйэлэрин истинг ырыаларын бэлэхтэтиллэр З.П. Винокуров аатынан музыкальной оскуола уһууааччыта Н.П. Федоров, Намнаабы педколледж устудьуона К.В. Соколова, ООО «Ситим» тэрилтэ үлэһитэ К.И. Колесов, «Бизнес-инкубатор» директора А.И. Винокуров, А.Ф. Шестаков аатынан норуот айымньытын дыяэтин үлэһитэ Г.Р. Николаева, иистэннэн М.Н.

Охлопкова, оҕо приютун бухгалтерта Е.И. Бурнашова, займ тэрилтэтин үлэһитэ Е.И. Рожина, оҕо приютун бухгалтерта И.И. Федотова, Намнаабы сибээс үлэһитэ Л.И. Ефимова, улуустаабы гимназия учуутала А. Новгородова, «Эрэл» ТХПК үлэһитэ М.И. Охлопкова, дьээ хаһаайката Т.Н. Рожина буоланнар бэйэлэрин истинг ырыаларын бэлэхтэтиллэр, маньы таһынан «Сулусчаан» оҕо уһууаанын үлэһит

САҢА СЫЛГА – САҢА ААТТАР

кыргытара «Зумба» дьээн үнкүүнү толордулар. Намнаабы педколледж устудьуон уолаттара «Лицедеи» дьээн бэһиэлэй клоунада оонньоон көрөөччүлэри дэлби күллэрдилэр. Бу буолан ааспыт ырыа конкурсулар «Саҥа сылга, саҥа ааттар» ааты ыларга көрөөччүлэр куоластааһыннарын түмүгэр ананар эбит. Онон кэнсиэр

бүтүүтэ киирбит билиэттэригэр хомуйан ылан ааҕан, түмүк таһаарбыттарынан элбэх куолаһы Кэскил Колесов «Саҥа аат» дьээн бэһиэлэни ылары ситистэ. Бары кыттыылаахтарга сертификаттар, аймак-билэ дьэно сыаналаах бэлэхтэри туттартаатылар.

Ханнык баҕарар дьэбууру, талааны салгы сайыннарарга дьарык, анал уһууу, үөрэтии наада. Бу ырыа кизһэтин кыттыылаахтарын үөрэтиигэ сүбэ-ама биэриигэ хас эмэ бэлэмнэнини ытыгыга улахан кыһамныларын уурбут дьонунан Е.А. Кутукова, А.И. Татаринов, С.Ю. Акимбетов, И.И. Неустроева, О.А. Новгородова сүрүн тирэх буоллулар.

Кэскил Колесовы уһуйбут Е.А. Кутуковаҕа истинг махталбытын тиэрдэн туран, үлэтигэр үгүс ситиһиилэри, олохун суола өссө уһаан, тыргылла туруохтун дьээн баҕа санаабытын аныбыт.

З.И. ЕГОРОВА

Тыа сирэ уонна ырыынак

СЫЛГЫ ЭЛБИРИН ТУҔУГАР

1-Хомустаах дьаһалтатын тыа хаһаайыстыбатын специалиһа, «Дайар» сылгы кооперативын салайааччы С.И. Кривошапкин

Адыс ый сылаас хотонго наадыбат, халыҥ тонгуу хаары хаһан аһыыр, убаҕас ууга наадыбат, хаары да салаан утаһын ханнаар сылгыбыт, дьиннээх Саха сирин тыһынар тыһынааҕа, хамсыыр-үөскүүр харамайа буолар. Сылгы киниэхэ сыстан көрүллэр буолан, ахсаана элбириин билэн сүрдээх иччитимсэх, аһаабыт сириттэн араһыбат, төрөөбүт дойдутун кимнээбэр да ордук билэр уонна дойдутугар тардыһар.

Сопхуос саҕана сылгы бородууксуйаны тутта биэрбэтинэн сүөһүгэ үтүрүйтэрэн, ахсаана аһыах этэ. Сүөһү ырыынак кэмигэр көрүүтэ, аһа-үөлэ ыараханынан, хотону тутуу ороскуотун кытта, көрүүтэ-истиитэ кыаллыбатынан үтүрүйтэрэн, бородууксуйаны элбэтии тосту аһыаабытынан, судаарыстыба дотацията тохтоон, сылгы иитиитинэн дьарыктаныы ордук эбит дьээн, бу ыарахан ырыынак тыһынар тулуйаары сылгыны элбэтэн эрэллэр. Ылал 20-30 %-на сылгы бородууксуйатыттан иитинэр кыахха киирэн эрэр. Ону холобур быһыытынан 1 Хомустаах нэһилиэгин сылгынан дьарыктанар кэтэх хаһаайыстыбалаах дьон, кооператив, бааһынай хаһаайыстыбалар 2019 сыл тохсунньу 1 күнүнээҕи көрдөрүүлэригэр көрүүххэ сөп. Чааһынай ыаллар (ЛПХ-лар) Л.Н. Соловьев — 22, И.А. Охлопков — 20, Н.Е. Колесов — 37, Л.П. Винокуров — 15 сылгылаахтар. Уопсайа ЛПХ-ҕа 264 сылгы итиллэр, онтон бааһынай хаһаайыстыбаларга — 628 сылгы баар. Олор истэригэр Л.В. Данилова — 118, О.Д. Николаева — 95, Н.Г. Новгородова — 77, И.И. Петров — 51, И.Е. Сысолятина — 51, И.П. Избеков — 27, Т.А. Березкина — 81, П.Н. Сивцев — 33. Бу элбэх сылгылаахтары суруйдум. Онон уопсайа бааһынай хаһаайыстыбаларга — 628 сылгы итиллэр. «Дайар» кооператив — 252 сылгылаах, онтон «Нам совхоз» - 118 сылгыны кыстатар, онон нэһилиэк үрдүнэн — 1262 сылгы этэнгэ итиллэ, көрүллэ тураллар.

1 Хомустаах нэһилиэгин дьаһалтатыгар тыа хаһаайыстыбатын специалиһынан Степан Иванович Кривошапкин 11 сыл үлэлээтэ. Нэһилиэк сүөһүтүн, сылгытын отчуотугар чуолкай буоларын туһугар дьону кытта ситимнээхтик үлэлэстэ. Ырыынак саҕаланьытыгар буккуур элбэх этэ. Кини сааһылаабыт үлэтин билсэн, тоқкоолоһон баран маньы суруйдум. Бэйэтэ тэрийбит «Дайар» кооперативын дьонун кытта тапсан үлэлирин көрдөрдө. Нэһилиэк сүөһүтэ, сылгыта сөптөөхтүк отчуоттанар буолбут эбит. Быйыл Степан Иванович 65 сааһын туоларынан эвэрдэлибин. Үлэҥ үрдүк ситиһиилээх буоларыгар, сүөһүҥ-сылгыҥ этэнгэ сыл тахсарыгар, туруорбут сыалгыҥ ситиһиэргэ баҕарабын.

Ходуһа сирин бүтэйдииргэ Н.А. Новгородов, Л.В. Данилова, П.Н. Сивцев (бааһынай хаһаайыстыбалар) Хара Эбэ, Нүөлэй, Хара Уу ходуһаларын үлэлэстиллэр. Ходуһаны бүтэйдээһингэ холобур ылан атын бааһынайдар эмиэ ылсыахтары наада. Билигин олоһор уһаайбаларын иһигэр чааһынай хотонноох ыал ахсаана сыл аайы аһыаан иһэр. Ол курдук, чааһынайдары отчуоттуур ЛПХ дьээн графаҕа 391 сүөһү, барыллаан 37 чааһынай хотонго турар курдук эрээр, көрдөххө иччитэх хотон элбэх. Бааһынай хаһаайыстыба эбэтэр кооператив элбээн, кэнгээн улааттахтарына улахан сүөһү фермалара баар буолуохтара. Оччоҕо эмээхсин, оҕонньор ынах ыыр биэдэрэлээх тахсан, хотон аанын аһа турара суох буолуо. Онон сылгы билигин таһымтан 2-3 төгүл элбиэр түбэлтэтигэр бородууксуйаны, эти баттары кыһалҕата күүскэ туруоҕа. Сылгы бородууксуйатын өрүү биэрэ турбат, айылҕа содула да хаарыйан сөп. Кини тыһынааҕын тухары туту эрэнэ күүтэр, онон биһиги эмиэ эрэлбитин сүтэриимэххэ. Сылгыны айылҕа маанылаан биэрбитин, киһилии көрөн-харайан көрүн. Сыарҕалаах ат ханна да халыйан хаалбакка, иччитин олордубутунан дыяэтигэр аҕалааччы, ол курдук көлүнэр ат өрүһүйбүтэ элбэх. Бытархан тыһынааҕа сылаас хотонго, гаражка, дьэбэҕэ наадыбат. Сахалар ылыр-ылыргыттан көлүнэр көлөбүт сылгы буолар. Ол иһин массыына мотуорун күүһүн ат күүһүнэн ааҕаллар.

К. ЕРЕМЕЕВ - ТИЛИН

КЭККЭ СИТИҤИИЛЭР

улахан ситиһии айарга-тутарга улахан кыабы, күүһү биэрэр.

Өссө үөрүүлээх сонуннар кэллилэр:

Бүлүү куоракка ытыллыбыт «Поющее мужское братство» дьээн А.Н. Семенов аатынан республикатаабы ырыа конкурсулар «Добун» эр дьон вокальной ансамбыла (сал. А.И. Татаринов) **Ист. лауреат буолла уонна 20 000**

солк. харчынан; Нам улуунун урбааньыт дьахталларын «Кыталына» үнкүү ансамбыла (сал. П.А. Винокуров) Көбөкөн нэһилиэгэр ытыллыбыт «Зажги свою звезду» дьээн республикаҕа 3-с төгүлүн ытыллыбыт конкурса «Лучшая хореография» үрдүк ааты ылан, **5000 солк. харчынан наҕараадаланналар.**

Н. ПЕТРОВА

ТҮБЭҕЭ СЭРГЭХ СЫРЫЫ

оонньуутун алта төгүллээх кыайылааҕа, саха кизэн туттар боотура – Николай Дьяконовы да ылан көрүүбүҥ! Сахалартан бастакы географ Иван Петрович Пестряков, саха телевидениетын биэр бастыҥ диктора Виктор Готовцев ааттарын кизэн тутта ааттыыллар.

Ити кэнниттэн сынньалан киингэ тийэн, саҕаланьахтаах кэнсиэрбитигэр бэлэмнэнэн, сыананы кытары билсінэн, «Чараным сүһума» Л. Петрова хаартысканан быыстапкатын олохтоохтор көмөлөрүнэн ыйаан түбүккэ түспүштү.

Хата, биһиги дьөлбүтүгар, син толору көрөөччү кэлэн сүргэбитин көтөхтө. 30-тан тахса көрөөччү иннигэр үөрөкөтө кэнсиэрбитин олохтоох мелодист Аскалон Егоров алгыс тойугунан астыбыт. «Чаран» үнкүүһүттэрин бөлөҕө «Саламалаах» үнкүүнэн алгыһы ситэрэн биэрдэ. Көрөөччүлэрбит даҕаны бэрт сэргэх уонна көхтөөх көрөөччүлэр буолан, нүөмэрдэри дохсон ытыс тыаһынан, «бис», «браво» хаһынан сүргэбитин кынаттаатылар. 23 нүөмэртэн турар «Айан аргыстаах» дьээн кэнсиэрбит

биэр тыһынын эририйиэх түгэнэ ааста. Көрөөччүлэр биһирэбиллэрин «Өрөгөй» эр дьонно, «Чаран» дьахталлар ансамбылларын толоруулар, Иван Варламов «Дойдум дьэно», «Тус Хоту», Марианна Атласова «Дьол амтана», Иннокентий Варламов «Сайылык», Татьяна Константинова «Чуумпуга», Елизавета Касьянова «Сибэкки бараксан» о. д. а. сольнай ырыалара ылыллар.

Кэнсиэр түмүгэр сахалыы оһуохайы Аскалон Егоров тардан кэбистэ. Кинини салгы олохтоохтортон оһуохай этээччи Светлана Васильевна Атласова этэн түһүлгэни тэниттэ. Онон баян барахсан алыптаах тыаһынан кизэн-куон саалга вальстан саҕалаан урукку үнкүүлэри үнкүүлээн тириибит тэнийдэ.

Олохтоохтор бэркэ астынан, махтал тыллары этэн, эбиитин өссө кэлэрбитигэр, мунхаларыгар кэлэн кыттыны ыларбытыгар ыгыран, истинг көрсүһүүттэн дууһалыын сынньанан, дуоһууан араҕыстыбыт.

Лидия ПЕТРОВА, «Чаран», «Өрөгөй» ансамбыллар ааттарыттан

«А.Ф. Шестаков аатынан норуот айымньытын дыяэти» муниципальной бюджетнай тэрилтэ 2016-2018 сыллардаабы үлэтин көрдөрүүтэ сыаналанан, 1 мөлүйөҥ 195 тыһыынча 860 солкуобай суумалаах гран ылары ситистэ.

Гран СР культуратын уонна духуобунай сайдыытын министириэ Ю.С. Куприянов бэрэссэдээтэллээх муниципальной оройуоннарга тыа сирин культура дьээлэрин сайыннарыларыгар, материальной-технической баазаларын хаһааһыларыгар туһуламмыт субсидия анааһынын конкурсун анал хамыһыһытын олунньу 13 күнүнээҕи быһарыытынан билиннэ.

Бу бүбүнэн тыас-уус техникэтин саһардар былааннаахпыт. Кулууптук хас биридди үлэһитэ араас таһымнаах тэрээһиннэри тыаһынан уһунан, уотунан-күөһүнэн хааччыытыга кыһаллар. Бу

Саҥа сылга үктэнээт, Дьокуускайдаабы «Арчы» дыяэтин «Чаран» уонна «Өрөгөй» ансамбыллара, тохсунньу 26 күнүгэр Нам улуунун биэр уһук нэһилиэгэр Түбэҕэ гастроллаан кэллбит. Хаһаайыттар көмүлүк оһоҕу тигинэччи оттон, алтан салабаарга чэй оргутан дьин сахалы үөрэ-көтө кизэн-куон саха балаһынар айхаллы көрүстүлэр. Балаһан эйбэс хаһаайката Александра Иннокентьевна Купринова иллээн-саҕалаан ыытта.

Нэһилиэк активын кытары көрсүбүштү. Уһун остуолларга сэлэли оһорон кэпсэтибитин саҕалаабыппыт. Ветеран Сэбиэтин председателэ Марина Петровна Сивцева нэһилиэк историятын сиһилии кэпсээтэ. Кинини дьахтар Сэбиэтин председателэ Ольга Семеновна Куприянова, Дария Петровна Попова, сынньалан киин директора ситэрэн-хотон кэпсээтилэр. Онон Түбэ нэһилиэгэ хайдах үлэлээн-хамнаан, ситиһиилээн оһоронун билистибит уонна бу кытты нэһилиэккэ олох күөстүү оргуйарын, туохха барытыгар олус көхтөөхтөрүн истэн астыныбыт. Ол да иһин, Саха сиригэр биллэр дьоннорунан баай нэһилиэк эбит. Холобур, Дыгын

ҮҮТ ХАРЧЫТА УМАТЫК ДА СЫАНАТЫН ТОПУЙБАТ...

Олунньу 11-13 күннэригэр СР Ыччат уонна социальнай коммуникация министриэ Степан Анатольевич Саргыдаев салайааччылаах үһүс бөлөх Фрунзе, Көбөкөн, Арбын, Никольская, Партизан, I Хомустаах, Модут нэһиликтэригэр отчуоттаата.

ФРУНЗЕ. Дьэ-уот туттарга сылын аайы матырыяал сыаната ыараан иһэр, онон эдэр дьон, дьэ кэргэн ыарахаттары көрсөллөр. Ол иһин араас суолунан, эдэр ыалы дьээнэн хааччыыы программанан туһаныны, субсидия ылытын туһунан ыйытылар хас нэһилиэк аайы күөрэйэллэр. Ол курдук тыа хаһаайыстыбатыгар, ыччакка сыһаннаах министерстволартан урагы ханнык көмөлөр баалларын, иттиги ситимигэр холбонорго урукку өтүгүр төлөбүрү толуйуу көрүллэр эбит буоллабына, билигин тобо көрүллүбэт буолбутун, хаарбах туруктаах дьэиттэн көһөрүү программата билигин хайдах усул-обуйаламмытын, оскуола саад туруга мөлтөбүнэн капиталнай өрөмүөн ыытарга республикаттан туох өйөбүл, көмө баарын ыйыттылар.

КӨБӨКӨН. Тыа сиригэр олорор, ынах-сылгы иттигинэн дьарыгыгар дьон буоларбыт быһыытынан олохтоохтор тыа сирин сайдытыгар сыһаннаах ыйытылары хото биэрдилэр. Ынах-сылгы иттигигэр элбэх сыра-сылба баранарын этэн туран, техникаҕа саппаас, уматык сыаната үрдүү турарыгар тохтоотулар. Билигин сааһырбыт эрэ дьон сүөһүнү

туталлар, сыл аайы ахсаан аһыаан иһэринэн сибээстээн кооператив тэрийэн хотон туттуутугар ТХМ-тан туох өйөбүл баарын сурастылар. Манна даҕатан, тыа дьоно бука бары бааһынай хаһаайыстыба тэринэр кыахтара суоҕун, хамнас кыратын этэн туран, үрдүк дуоһунастаах дьон курдук, тыа сирин олохтоохторо собуруу дойдуну көрө барар баҕа санаабыт да суох диэтилэр.

АРБЫН. Олохтоохтор дьон доруобуйатыгар сэрэхтээх буолууга анаан тас дойдуттан атыгыга аҕалар фрукталара, оҕуруот астар төһө хонтуруолланалларын, киин үөрэх кыһаларыгар, собуруу студенаабыт оҕолортон төһөтө Саха сиригэр кэлэн үлэлииллэрин, биэнсийэҕэ кирибит уларыйылары, оҕо саадыгар төрөпүт төлөбүрүгэр кириэн эрэр сокуону ыйыттылар. Бөрөлөр нэһилиэк таһынан сылдьан сылгылары тардалларын эттилэр. Сүөһү өлөрөр сыағы элбэтигэр эрэ буолбакка, көрү-нары эрэ көбүлүттэн туппакка, сүөһү ахсаанын элбэтигэр болжомто ууралларыгар, сүүс ынаар ынахтаах хаһаайыстыбаҕа көрүллэр субсидияны ынаар ынах төбөтүнэн буолбакка уопсай ахсаанынан көрөлөрүгэр баҕардылар. Халаан ууттатан сэрэхтээх буолуу үлэтигэр сыһыаран Арбын-Көбөкөн икки ардынаагы суолу онорго туруорустулар.

НИКОЛЬСКАЯ. Техническэй регламент, «Меркурий» программа кириэн тыа сирин олохтоохторугар харгыстар баалларын эттилэр. Чинчийэр үлэлэри ыытар тэрилтэлэр дьон оттуур ходуһатын, сир уоту хаспыттарын чөлүгэр түһэри үлэтин ыыталларыгар, сир онгоһуутун музейн модельнай штатка киллэрбэккэ бэйэтин статуһунан хаалларарга, Дьокуускайга бааһынай ырынагар атыы-ыланар бородуксуя сыанатын хонтуруоллууларыгар туруорустулар. Никольская нэһилиэгэ урукку дьылларга учаастак быһыытынан олорбут, онон социальной объектары тутуу үлэтэ ытыллыбатах, ол иһин саҕа социальной объектары тутууга правительствата өттүттэн өйүүллэригэр баҕардылар.

ПАРТИЗАН. Сайын-ны кэмгэ үлэлиир «Сайылык» оҕо саада иккис сылын үлэлээбэтэҕин этэн туран, үөрэх салаатын министерствота күүс-өйөбүл буоларыгар баҕардылар. Чааһынай дьэиэ уот ситимин киллэттэри, гаас турбатын таттары төлөбүрүн сыаната үрдүгүн туһунан боппуруоһу сытыгыт туруордулар. Сир, от үлэтигэр анаан кыра кыамталаах техниканы ыларга тобо субсидия көрүллүбэт буолбутун, бултуур сирин бас билигэ ылыы баар буолбутунан олохтоохторго уопсай бултуур сир баар буолар дуо диэн сурастылар.

СР культуратын министриэ Юрий Куприянов салайар бөлөх олунньу 12 күнүгэр II Хомустаах, Үөдэй уонна Хамаҕатта нэһиликтэригэр СР правительствотын отчуотун туруорбута.

II ХОМУСТААХ. Отчуоту истэ 54 киһи кэлбит. Кэпсэтигэр 5 киһи кытынна. Кэпсэтигэ этилибиди, ыйытылар ис хоһоонунан билиһиннэрэр буоллаха олохтоохтору сүннүнэн ФАП дьэитин тымныыта, өрүһү туоратар катер, баарса эргэриттэрэ, дьону таһарга кутталламмыттара, өрүһү туруурга төлөбүр ыарахана, сүөһү ахсаана аһыыты турара, интернаты тутуу быһаарылла илигэ, баһаарынай чаас суоҕа, интернет мөлтөҕө долгутар.

Нэһилиэк депутата А.А. Местников: «Бөһүөлөгү көһөрүү программа чэрчитинэн интернакка, балыһаҕа, дьон олороругар анаан биир улахан таас дьэиэ тутар буоллар, элбэх боппуруос биэрдэ быһаарыллан хаалыа, үп ороскуоттананыта да кыра буолуо этэ», - диэтэ.

Үлэ ветерана П.Е. Тарская саас эрдэ суол сабыллан нэһилиэк дьоно хаайтаралларынан Хатастан Суоттулуур суолу (18 биэрэстэ) онорууну, уустук суоллаах-иистээх кытыы нэһиликтээх олорор дьэилэри, хотоннору тутууга үбүлээһини хото көрүүнү, сүөһү ахсаанын аһыаппат дьаһаллары таһаарыны туруоруста. Салгыы тыл эппит хас да киһи ФАП, интернат дьэилэрэ тутуллуутун, катеры, баарсаһы булууга үбүнэн көмө онорууну, баһаарынай чаас аһылытын туруорустулар.

ХАМАҒАТТА. Отчуоту

истэн баран хас да киһи араас ис хоһоонноох ыйытылары биэрииттэригэр туһаннаах салайааччылар барытыгар хоруйдаатылар.

Олохтоохтору саҕа оскуола тутуллан иһэн тохтообута, быйыл үп көрүллүбэтэҕэ, 202 нүөмэрдээх уураах Саха сирин усул-обуйатын учуоттаабакка таһаарыллыбыта, оҕо ахсаана тийгэтинэн баар икки оскуолаттан биэрэ сабыллар куттала баара, саҕа кварталга гаас ситимэ тардылла илигэ, хаарбах дьэилээхтэри саҕа дьэилиир бырагырааманан нэһилиэниэ кыаммат арангата дьэиэ сыанатын сорҕотун төлөөн ылар кыаҕа суоҕа, эт, үүт бэйэҕэ турар сыаната (себестоимость) төһөҕө тийибитэ, сир боппуруоһа, төрөппүттэр оҕолорун үрдүк, орто анал үөрэх тэрилтэлэригэр төлөөн үөрэттэрэр кыахтара суоҕа, өрүс сүннүн диригэтигэр, көннөрүгэ үлэ ытыллыбата, оттуур сир тийибэтэ, бэрээдэктэнэ илигэ, кэтэх хаһаайыстыбаларга үлэ ыстааһа аһыыллыбата, Дьокуускайдаагы бааһынай ырынага тобо чааһынай бас билигэ барбыта, онно улуустарга миэстэ бэриллэбэтэ, оҕо саадын уонна «Алгыс» СК дьэилэрэ хаарбах туруктаахтара, балары саҕа дьэилээһин, оҕо саадыгар миэстэ тийибэтэ, оҕо искусствотын дьэитигэр муостата уонна электричество ситимэ аһара эргэритэ, бааһынай хаһаайыстыба буолууну сыаналыырга олобулар төрүт (критерий) улахана уо.д.а. долгуталлар.

Бумуннаахха Ил Түмэнгэ депутаттарбыт Н.Л. Румянцова, А.И. Еремеев кытыыны ыллылар. Алексей Ильич саҕа оскуоланы салгыы ту-

тарга быйыл үп көрүллүбэтэҕин, үбүлээһин 2020-21 сс. көрүллүбүтүн, быйыл кулун тутарга бэдэрээччи быһаарыыга аукцион ытыл-

ха 68 киһи кэлбит. Отчуоту дьүүллэһингэ 5 киһи кытынна.

Үлэ ветерана, улуус Ытык киһитэ А.С. Сысоля-

ТЫЛБЫТ-ӨСПҮТ ИҢИЛИНИН, УЧУОТТАННЫН!

лыахтааһын туһунан эттэ. Республика, улуус салалтата оптимизацияны олоххо киллэригэ олохтоох учулуобуйаны, баар балаһыаньаны учуоттаан нэһиликкэ икки оскуоланы хаалларалларыгар туруоруста.

ҮӨДЭЙ. СР правительствотын быйылгы отчуота 1895 сыллаахха тутуллубут (уруккута баай дьэитэ, билингитэ нэһилиэк культуратын киинэ) дьэиэ буолла. Төһө да эргэ, хаарбах дьэиэ буоллар, үлэтигэр киһи кута-сүрэ тохтуур ына көрөн-истэн, тутан-хабан олороллор эбит. Муннах-

тина нэһилиэк улуус кииниттэн ырааһын, элбэх кырдыаҕас, ыарыһах баарын, айанныр, кэлэр-барар уустуктардааһын, балыһа сабыллыныаһына нэһилиэниэ бары арангытыгар охсуулаах буолуон сөбүн туһунан эттэ уонна балыһаны оннунан хаалларар туһунан туруорсан нэһилиэк 150 олохтооҕо илии баттаабыт суруктарын Юрий Степановичка туттарда.

Үлэ ветерана, б/х салайааччыта А.Н. Ядрев: «90-с сс. хапытаал олоҕор, ырынакка барыта үчүгэй диэн уруйдаан-айхаллаан

атомнай энергетиканы, уматык онорор собуоттары уталышпакка олоххо киллэриини, нолуогу хамнас кээмэйиттэн көрөн тутууну, тас дойдуттан кэлэн үлэлиир дьону хааччатыыры, оскуола тутуутун туруорустулар. Тыа сиригэр үлэлиир дьон хамнаһа хайдах да республика орто хамнаһыгар эппиттэспэтин эттилэр. Өлүөнэни туруорур муостаны наһаа да тимир суоллаабакка, массына сылдьар ына онордохторуна дьон төгүрүк сыл харгыстары көрсүбэккэ сылдьыа, мал-сал, матырыяал тийэйэ этилэр, ону таһынан ыччаты түмэргэ, үлэҕэ көбүлээһингэ болжомто уурун диэн санааларын үллэһинилэр.

МОДУТ. Нэһиликкэ саҕа оскуола тутуутун боппуруоһа хаһыс да сылын сытыгыт турар. Маны таһынан олохтоохтор балыһа туттарытын туруорустулар. Ойуур баһаарын кэнниттэн айылҕаны чөлүгэр түһэригэр правительствата өттүттэн туох үлэ ыытылларын, сайынны оҕо лааһырын тэрийиингэ ирдэбил күүһүрбүтүнэн сибээстээн үөрэх министерствотунан туох көмө баарын ыйыттылар. Хаһыс да сылын халаан ууттатан харыстыыр даамбаҕа шлюз туруорсаллар. Тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар баар кыһалжалары да тумнубатылар. Модукка, Арбынҕа балыктааһын сокуонун утаралларын эттилэр.

Правительство отчуотун дьон үксэ биһирииллэрин биллэрдилэр.

С. АРГУНОВ

кириибит тыа хаһаайыстыбатын хаптаппыта, РФ кытыры, тыйыс айылҕалаах сирдэр усул-обуйаларын учуоттаабакка сокуоннар ылылаллар. Үөһэттэн эттилэр да бүттэ диэнинэн салайтарбакка СР салалтата, Ил Түмэн депутата бар дьоннорун, норуоттарын туһугар кыһаллыахтаахтар, ылыллар сокуоннарга уларытылары, эбиилэри киллэттэригэр күүскэ ылсан үлэлиэхтээхтэр».

Үлэ ветерана, б/х салайааччыта П.Е. Федотов: «Сыыстарбат буоллаһына, билингити политика – тыа сиригэр дьону олохсугуу, дьон олороругар үчүгэй усул-обуйаны тэрийи. Сүөһүнү 70% кэтэх хаһаайыстыбалар көрөллөр. Сүөһү итээччилэри бааһынай, кооператив, кэтэх хаһаайыстыбалар диэн араарбакка, барыларыгар ынах төбөтүгэр субсидияны көрүүххэ, итиэннэ үүт сыанатын, субсидиятын эбэн биэриэххэ, гранынан наһаа үлүһүйүмүөххэ. Үөдэй сүөһүнү, сылгыны иитэргэ саамай табыгастаах сир. Тыа киһитин үчүгэйдик өйүүөххэ, интэриэстиэххэ. Сүөһүнү эһэн баран элбэтэр уустуктардаах буолуоҕа».

Үлэ ветерана, депутат И.А. Зырянов: «202 №-дээх уураах тыа сиригэр, биһиги усул-обуйабытыгар сөбө суох. Россия стандартын барытын ылына олорор, бэринэр табыллыбат. Олохтоох усул-обуйа сокуонна учуоттанарын ситиһиингэ күүскэ үлэлиэххэ наада. Үөдэй орто оскуола оннунан хаалытыгар СР бырабытыластыбага сөптөөх үлэтин ытыта диэн эрэ-нэбит».

И. ИВАНОВ

Оҕону иитии — барыбыт дьыалабыт

Олунньу 18-19 күннэригэр И.С. Гаврильев аатынан Нам 1-кы №-дээх орто оскуолатын үөрэнээччилэригэр дойдуга бэринилээх буолууга иитии чэрчитинэн, кылаастар икки ардыларыгар үгэскэ кубулуйбут ырыаҕа уонна хаамыыга күрэхтэниин ыытылына. Күрэхтэниини оскуола аҕа сүбэтэ уонна Намнааҕы Ис дьыала отделын бэтэрээннэрин сэбиэтэ иилээн-саҕалаан ыыттылар.

Оҕолор кылаастарынан 4 сүһүөххэ араас күрэхтэстилэр: 2-4 кылаастар, 5-6 кылаастар, 7-8 кылаастар уонна 10 кылаастар бэйэлэрин икки ардыларыгар күөн көрүстүлэр. Кылаас салайааччылара, төрөппүттэр оҕолору үчүгэйдик бэлэмнээн күрэхтэниин бэрт тыҥааһынаахтык барда. Кыайылыахтар кубогунан, грамотанан наҕараадаланылар.

«Отцовский патруль. Мы ГОТОВЫ» диэн Бүтүн Россиятааҕы акция чэрчитинэн, Дьокуускай куоракка олунньу 21-23 күннэригэр республикатааҕы спортнай бырааһыннык буолан ааста.

Нам улууттан Евгений Николаевич Дьячковский уола Эрчимнин (И.С. Гаврильев аатынан Нам 1-кы №-дээх оскуола үөрэнээччигэ) ситиһилээхтик кытыннылар. Күрэхтэниини ГТО нормаларын туттардылар, бэйэлэрин билиһиннэрдилэр, уруһуйдаатылар, истиэнэ хаһыатын, былакааттары онордулар. Уопсайа 12 хамаанда кыттыбыттан Дьячковскийдар бочуоттаах иккис миэстэни ылары ситистилэр. Бастакы миэстэ Дьокуускайтан Степановтар, үһүс миэстэ Чурапчыт-

тан Барашковтар буолбуттар.

Аҕа дойдуну көмүскээччилэр күннэрин чэрчитинэн, байыаннай-патриотическай тыҥна иитиигэ сыаллаас-соруктаах И.Д. Винокуров - Чабылдан аатынан Намнааҕы алын сүһүөх оскуолатын биир кылааһа Намнааҕы Ис дьыала отделыгар бара сырыттылар. Кылаас чааһын ыытыыга Ис дьыала бэтэрээннэрэ эмиэ кыттыны ылыбыт. Оҕолор «Хорсун быһыы» скверигэр сырыттылар, сулууспа-

ДОЙДУГА БЭРИНИЛЭЭХ БУОЛУУ ҮӨРЭБЭ

ларыгар сылдьан тыыннарын толук уурбут Ис дьыала уорганын үлэһиттэрин, хорсун быһыыны онорбут үтүө санаалаах дьоммут мемориальной дуоскаларын көрдүлэр. Араас экспонаттаах Намнааҕы Ис дьыала историятын кэрэһэлиир музейга сырыттылар. Үөрэнээччилэр полиция майора, эксперт А.В. Мартынов байыаннай сааны-саадаҕы көрдөрбүтүн олус интэриэһиргээтилэр.

Д.А. ЗЫРЯНОВ, Нам 1-кы №-дээх оскуола аҕа сүбэтин бэрэссэдээтэлэ

Кэрэ эйгэтигэр

Олунньу 20 күнүгэр И.Е. Винокуров аатынан Намнааҕы педагогическай колледж Е.М. Шапошников аатынан хартыына галереятыгар биллиилээх биир дойдугаахпыт, Хатын Арыы нэһилиэгиттэн төрүттээх Саха АССР норуодунан, РСФСР үтүөлээх худуоһунньуга, сахалартан бастакы график-худуоһунньук Эллэй Семенович Сивцев төрөөбүтэ 90 сылыгар аналлаах «Советская графика 1960-70гг. Эллэй Сивцев» диэн быыстапка аһылына.

Эллэй Сивцев айар үлэтэ үлэ киһитин инники күөнгө тутуу, норуоттар доһордоһууларга сайдыбыт «социалистическай реализм» кэмигэр саҕаламмыта.

60-с сыллартан графика эйгэтигэр параднай истиилтэн, нууччалыы эттэххэ, «суровый» истиилгэ көһүү саҕаламмыта. Худуоһунньуктар кырааска көмөтүнэн оччотооһу кэм «кыларыан турар кырдык түгэннэрин» хоһуйбуттара.

Бу кэмтэн ыла Эллэй Сивцев өнгө суох гравюра уонна офорт техникаларынэн монументальной эстампынан уруһуйдааһынга үлүһүйэн турар ылсыбыта. Ол курдук, «За власть Советов в Якутии» сериятыгар (1966 с.), «Сказители» триптихтэр (1966 с.) ийэ дойдуга бэринилээх буолууну көрдөрбүтэ. 70-с сыллартан саҕалаан худуоһунньук литография техникатынэн тыа сириин боростуой дьонун: ыччат, булчуттар, балыксыттар, табаһыттар, ыанньыксыттар, механизатордар, сэрии, үлэ ветераннарын олохторун-дьаһахтарын, дьарык-

тарын, сынныаланнарын көрдөрөр хартыыналары айбыта. Эллэй Сивцев, Владимир Карамзин, Иннокентий Корякин «Дьулуруйар Ньургун Боотур» диэн бастакы саха норуотун эпоһыгар анаммыт бөлөбүнэн үлэлэрэ саха графикатын сайдытыгар улахан олугу уурбута.

Быыстапка үөрүүлээх аһылыгытыгар «Нам улууһа» МТ баһылыга Ю. Слепцов, Намнааҕы педколледж дириэктэрин сүбэһитэ, Нам улуһун

ҮЛЭҢИТ ДЬОНУ УРУЙДААБЫТА

Ытык киһитэ В. Иванов, Россия худуоһунньуктарын сойууһун чилиэнэ С. Колесов, Эллэй Семенович төрөппүт кыһа Элеонора Элляевна Сивцева, «Хатын Арыы нэһилиэгэ» МТ баһылыга Г. Марков мустубут дьону эбэрдэлээтилэр, худуоһунньук айар үлэтин билиһиннэрдилэр.

Эллэй Сивцев үлэлэригэр үтүө санаа, сири-уоту ытыктааһын, кэриэстээһин, дьол диэн тугуй диэн киһини толкуйдатар үрдүк өйдөбүллэр арылхайдык көстөлөр.

Быыстапка кулун тутар 26 күнүгэр диэри үлэлиир. Саха уруһуйдуур искусствотын классиката буолбут айымнылары кэлэн көрүң, ааспыт үйэ историятын кэрэһэлиир айымнылары билсин, сэргээн!

А. КОРЯКИНА

Ийэ тыл күнүгэр

Саха тылын нэдиэлэтэ колледжка 2005 сылтан тигин быспакка ыытыллар. Олунньу 11 күнүгэр сахалыы тагнан-симэнэн, боҕоруоскай отунан буруолаган, хас биридди устудьуну, үлэһити киирэр аанна арыылаах алаадынан айах тутан көрүстүбүт, ол кэмгэ араадыһанан сахалыы алгыстар этиллэ турбуттара, «Даадар кыыма» истиэнэ хаһыатын матырыйаллара, салама ыйаммыта уопсай өрө көтөҕүллүүнү үөскэппитэ.

Саха тылын нэдиэлэтэ библиотека үлэһиттэрэ суох барбат: нэдиэлэбит бастакы күнүгэр киин библиотека үлэһиттэрэ Р.Н. Дьяконова уонна В.Н. Павлова аактабай саалабытыгар «Ленинград блокадатын кыттыылааҕа Таяна Савичева күннүгэ», «Дойдум иһин, норуотум иһин олохпун хардата суох аныам!» диэн Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ төрөөбүтэ 110 сылыгар аналлаах бэртээхэй уруогу ыһыттылар; библиотекабыт үлэһиттэрэ И.Е. Барамыгина уонна Л.И. Винокурова «Омук күүһэ – өйүгэр, өйүн күүһэ – тылыгар» нэдиэлэ устатыгар болдьохтоон, таайбарангы ыйаан, устудьоннар билилэрин хангаталларын көбүлээтилэр.

Нэдиэлэ биир сүрүн тэрээһининэн сахалыы дыктааны суруйуу буолар. Устудьоннар уонна үлэһиттэргэ тустуһунан тизикстэри суруйтардыбыт. Уопсайа 71 киһи кытынна.

Олунньу 12 күнүгэр улуустааҕы «Оһуохай» түмсүүттэн В.В. Хорунов-Дьэргэлгэн, Л.С. Алексеева, А.С.

ПЕДКОЛЛЕДЖКА - САХА ТЫЛЫН НЭДИЭЛЭТИГЭР

Климовская, М.С. Чирикова кэлэннэр, устудьуоннар уонна үлэһиттэргэ оһуохай киэн түһүлгэтин тэрийдилэр.

Олунньу 13 күнүгэр биһиги төрдүө буолан: педагог-психолог М.В. Гоголева, устудьуоннар уопсайдарын иитээччигэ О.Н. Григорьева, омук тылын учуутала Т.В. Румянцева уонна саха тылын уһуйааччыта П.Д. Байанаева – Таатта улуһун культураҕа уонна духобунай сайдыыга управленийтын ынырыгытын өйөөн, А.И. Софронов-Алампа «Саха ырыата» хоһооно 100 сылыгар аналлаах республикатааҕы флешмобка сахалыы тагнан, хоһоону күргүөмүнэн ааҕан кытынныбыт.

Олунньу 15 күнүгэр VI республикатааҕы Чиряев аабыларын үрдүк таһымна ыыттыбыт. Манна научнай үлэ салаатын сэбиэдиссэйэ М.П. Сидорова салалтаты-

нан 11 киһилээх хамыһынай түмүллэн, үтүө суобастаахтык үлэлээтэ.

Ыҥырыылаах ыалдьыттарынан К.С. Чиряев үлэтин салҕааччыта, СР үтүөлээх учуутала, РФ үөрэҕириитин туйгуна Иван Кондаков, Константин Спиридонович кыһа, педагогическай үлэ бэтэргээнэ Мария Баишева, сиэнэ, Дьокуускайдааҕы пединститут аспирана, Дьокуускай куорат Саха гимназиятын иһинэн үлэлиир «Олох үөрэҕэ» этнокиини салайааччыта Анатолий Чиряев, «Энсиэли» хаһыат солбуйааччы эрдээктэрэ Лена Ноговицына буоллулар. Киһилэр тэрээһиммит ис хоһоонун байыттылар, дакылааттар таһымнарын быһаарар сыаналыыр сүбэҕэ үлэлэстилэр.

«Ыал – олох төрдө, омук кэскилэ», «Саха саарынара», «Намнааҕы педколледжтан тирэхтэнэн...», «Уус-уран айымны нөнүө оҕону иитии»

темаларга дакылааттары аабыы ыытыллыбыта. Барыта 67 киһи кытынна, олох иһинэн 27 устудьуон.

Туох барыта тэннээһинтэн көстөр. Аабылар тэриллэхтэриттэн, ол аата 2008 сылтан, ыҥырыылаах ыалдьыт быһыытынан сылдьар М.К. Баишева аабы үөрүүлээх чааһа бу сырыыга мунньахтыыр саалаҕа ыытыллыбытын бэркэ биһирээбитин эппитэ, тэрээһин үлэтин хайҕаабыта, дакылааттар таһымнара үрдээбитин бэлиэтээбитэ. Кини саамай саастаах кыттааччытыгэр, суруналыыс, суруйааччы Григорий Эверстов –Тыһпалаах университетка үөрэспит учууталларын туһунан 2 дакылаатынан кыттыбытын улахан махталынан ахтыбыта, бу дьон ааттара бэчээттэнэн, элбэх дьон киһилэр тустарынан биллэлэригэр кыһанарын көрдөрбүтүн ыйбыта.

Манньык аабыларга оҕону иитиигэ кэккэ ситиһилээх дьон бэйэлэрин уопуттарын атастаһаллар, үөрүүлэрин үллэстэллэр. Оттон биһиги аабыларбыт арыы атын хайысханан бараллар, атын сыалы ситиһэргэ туһуланаллар. Манна уопуттаах төрөппүт эрэ буолбакка, эдэр киһи, устудьун, үөрэнээччи да кыттыан сөп. Сүрүн ирдэбилэ – дакылаат сахалыы тылынан аабыллыбыта.

Кистэл буолбатах, төрөбүт тылбыт дьэ иһигэр эрэ туттуллалар: туох баар кэмпириэнсийэлэр, аабылар, курсовой уонна дипломнай үлэлэр – бука бары нууччалыы тылынан суруллаллар. Онон саха тылын ингэн-тонгон үөрэтэр, сахалыы кинигэни ааҕар, саха тылынан таба

суруйарга кыһаллар соччо наадата суох курдук буолан тахсар кутталлаах. Ол иһин, ийэ тылбыт научнай эйгэҕэ туттулларын ситиһээри, манньык аабылары тэрийэбит. Сыалбыт-сорукпут – ийэ тылбыт туттуллар эйгэтин кэнэти.

Онон Чиряев аабылара, биһигинэн эрэ мунгурдаммакка, урукку ыгыттылалларын курдук, «улууска эмиэ тэриллэхтэрин наада» диэн баҕа санаалаахпыт.

Олунньу 21 күнүгэр – төрөөбүт тыл аан дойдутааҕы күнүгэр «Ыллык» литературнай куруһуок чилиэннэрин илдьэ соторуутааҕыта 110 сылын туолбут Нам улуһун биир биллэр-көстөр поэта Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ аатын сүгэр Бөтүн уонна И.Е. Винокуров аатынан Хатын Арыы орто оскуоаларыгар, таарыччы Аппааныга баар И.Е. Винокуров түмэлигэр сырыттыбыт. Араас улуустартан кэлэн үөрэнэр устудьуоннар бэрт сэргэх сырыы буолла: оскуоаларга «Таайтарыылаах тыллаах сүдү поэт» Таллан Бүрэ хоһоонорунан тагыллыбыт композициябытын көрдөрүбүт, түмэллэргэ сылдьан билиһитин-көрүүбүгүн хангаттыбыт, элбэх саҕаны көрдүбүт-иһиттибит.

Бу курдук Саха тылын нэдиэлэтэ биһиги үөрэхпит кыһатыгар бэрт интэриэһинэйдик, сонунук уонна далаһынаахтык ааста.

П.Д. БАЙАНАЕВА, Т.В. РУМЯНЦЕВА, Намнааҕы педколледж

ОЛОНХО АЛБАН ААТА

Саха олонхото, ураанхай күөн туттууга, бүгүн аан дойдун искусствотун дьаралыга буолбута итэҕэтэр. Бу кэрэ-мэн айымньыны иилээбит-саҕалаабыт, 33 олонхоһут ийиитин-сыратын муньан дьонно, дорҕоонно таһаарбыт Былатыан Ойуунускай быйыл төрөөбүтэ 125 сылын көрсөбүт. 81 сыл анараа далайыгар Платон Алексеевич Слепцов-Ойуунускай Нам сиригэр Саха АССР тэриллибитэ 15 сылыгар анаммыт ыһаахха кэлэн кыттыбытын бэлиэтинэн Нам улуһун олонхотун дьэиэтэ дьэндэйэр-сириэдийэр. Бу түһүлгэбэ оччолорго аан бастатан Нам олонхоһуттарын муньан күрэхтэһиини тэрийтэрибитин чачытыннан:

«В 1937 г. В мае месяце П.А. Ойунский специально приехал в Намский улус организовал смотр конкурсов сказителей олонхо. Из Намского улуса участвовали 7 или 8 олонхоистов: Прокопий Прокопьевич Ядрихинский-Бэдьээлэ, Афанасий Сивцев-Дьийибэ Бытык, Гаврил Кычкин-Хабыанна, Егор Охлопков-Буоратай, Василий Попов-Бочоох. Об этом поездке П.А. Ойунский написал 9 мая 1937 г. в газете «Социалистическая Якутия» статью «Эпоха счастья и радости» («Энсиэли хочотун олонхоһуттара» У.Д. Сивцева кинигини хомууан онорбут, стр 30, 2008 с. В.Н. Попов-Бочоох төрөөбүтэ 100 сылын көрсө)

Олонхо дьэитин дьирэктэринэн Колпашикова Вера Васильевна, уус-уран салайааччынан Мегина Туйаара Афанасьевна, методиһынан Колесова Октябрина Гаврильевна, фольклорга специалиһынан Маркова Елена Константиновна үлэлиллэр.

Олонхо ыһаабын көрсө араас тэрээһиннэри олус интэриэһинэйдик, үрдүк таһымнаахтык тэрийлэр. Ситиһиилэрэ үгүс - 2018 сыл түмүгүнэн культураҕа уонна духобунай сайдыыга улууска бастын үлэлээх тэрилтэ буолан, Ленскэй нэһилиэк дьаһалтата принтеринан наһараадалаабыта.

Олортон мин ытыллыбыт маастар-кылаастары сырдаттам. Вера Васильевна бэйэтэ «Улуус уус-уран талааннаах тарбахтаах маастардарын» түмсүүтүн бэрэссэдээтэлэ, бэйэтэ иистэнньон, алгысчыт. Сахалыы сон быһыытыгар, тигиитигэр маастар-кылаастары онорор, сүбэ-ама бизэр.

Олонхо дьэитин иһинэн «Чолбон» муода театра үлэлээбитэ 1 сыл буолла. Салайааччы - Мегина Туйаара Афанасьевна. «Олонхо дойдутун уобарастара», «Саха сирин күлүмнэс таастара» диэн коллекциялаахтар. Улуус, республика, регион таһымнаах күрэхтэһиилэргэ кыттан лауреат аатын ылыттар. «Зима начинается с Якутии» диэн фестивал-конкурса 1-кы ст. лауреат аатын ылан, Сочи куоракка ынырыгы тутан, үөрүүлэрэ мунура суох.

«Олонхо эйгэтэ» диэн Туйаара Афанасьевна автор-

бу сыбарымнар уһуктарыгар Платон Алексеевич Слепцов-Ойуунускай «Дьулуруйар Ньургун Боотур» олонхотун айан хаалларбыт килбиэнэ ураанхай омук, саха аймах тылын, культуратын, итэҕэлин кэрэһитэ буолла. Юнеско аан дойдуга Саха сирин олонхотун киһи аймах уһулччулаах айымньытынан билиниитигэр Былатыан Ойуунускай киллэрбит, саҕалаабыт кылаата сүнгэн. Саха олонхоһуттарын айымньыларын тилиннэрибитэ, дьол-үөрүү үйэтэ саҕаламмытыгар тэҥнэһэр.

Олонхо сирэ-дойдута

Улуу Туймаада Эбэ Хотун Килбэйэр киинэ буолбут Дьоллоох-соргулаах Дьокуускай куораттан Тус хоту диэки Намныыр айан аартыгын арыян Аныгы ахсым сырыылаах аптамабыл атынан Айаннаан сырылатан-ыйыланнар, Ыһаахтыыр Үс-Хатын түһүлгэтин Кытыгынан кыйдаран, Тулагы-Киллэм ыалларын чугаһынан чугуулатан, Мардьай булгуннаабын эрийэ көтөн, Арангастаах Аартыгын өрө дабайан тахсан Хотугу Ытык Хайа дьогдьойор саалын устун Айаннаан айгыратан, нөҥүө тийэн

Тойон сэргэлэр тобуоруһан турар тумуларыгар Тохтуу түстэххитинэ дуо? Иннигитигэр Уйаара-кэйээрэ биллибэт, устата-туората кестүбэт Олонхо сирэ дойдута Куба Хотун хочото туналыһан көрсүөҕэ, Арҕаа диэки анаардахытына Толомон Тойоттор, Далбар Хотуттар Эдэр-эмэн уолан дьонно, Кэрэ-кэрэмэн Куолар Оһуоһай үңкүүтүн олугар үктэнэри Тонголох-тонголох-торуттан тутуһан туралларын курдук Толомон тобойдор, кэрискэ мырааннар Кэккэлэһэ кэтэһиэхтэрэ, Илин диэки эргилиннэх хитинэ Элиэнэ Эбэбит килэмэн киэнг иэнигэр Күн уота күндүлээн, көмүс мөһүүрэ буолан, Күлүмнүрдүү оонньуурун, көрөн үөрүөххүт, Оттон улаҕата буолабына инньэтэх Адырбайдах арҕастардах, хаар-муус бэргэһэлээх Дьааны хайатыгар тийэн харсыһан Сир халлааны кытта быысаһар ыһыыта буолан Көһөрүлгүэ суһуктууан кестүөҕэ.

БЫДЫЙ ДЬӨГҮӨР,
03.10.2018

ОБОЛОР ИККИ КҮН ОЛОНХОЛООТУЛАР

Намна, оҕо эйгэтин «Түөлбэтигэр», оҕолор ортолоругар олонхо толоруутугар конкурс буолан ааста. Бу номчуо үгэскэ кубулуйбут тэрээһин тойуксут, олонхоһут, норуот фольклора сайдыытыгар сүнгэн кылаатын киллэрбит Ефросинья Васильевна Соколова аатын үйэтитэр сыаллаах ытыллар. Икки күннээх туйууга барыта 164 оҕо кыттыыны ылла. Оҕо саадыттан кытта оҕолор толоро маастарыстыбалара үрдүүрүн, таһастара-саптара тупсан иһэрин, ону тэнэ уһууааччылар оҕолору бэлэмнииргэ кэккэ ситиһиилэрин бэлиэтэтиллэр. Конкурс кэмигэр Ефросинья Васильевна кыһа Фёдорова Ефросинья Прокопьевна, сиэннэрэ, үөрөспит, кини туйабын хатарбыт оҕолоро: олонхону толорууга республикаҕа биллэр, Саха республикатын президентэ В.А. Штыров анал грантын хаһаайына Попов Пётр Петрович, билигин Түбэ муниципаль-

МААСТАРДАР ҮӨРЭТЭЛЛЭР

скай бырайыагын чэрчитинэн нэһилиэктэртэн 23 киһи куукулалары быыстапкаҕа туруораннар элбэх дьон сэнэриитин, киэн биһирэбилин ылбыттар. 1-кы м. - Бөтүн нэһилиэгиттэн Зарина Яковлева; 2-с м. - Хамаҕата 1-кы №-дээх оҕо уһууаанын иитэччилэрэ Р.Н. Никитина, С.Д. Андреева; 3-с м. - Салбаһа нэһилиэгиттэн 10-с кыл үөрэнээччитэ Афанасьева Валерия (сал. Т.В. Уваровская) ыллылар. Кыттааччыларга барыларыгар анал ааттар ингэриллибиттэрэ. Маны таһынан, онлайн-викторина, видео-күрэхтэһии ытыллыһынылар. Бу быыстапканы Ил Дархаммыт А.С. Николаев, Гос. Дума депутата Г.И. Данчикова көрөн барбыттар.

«Оһуор ойуу» диэн иистэнньэнэр түмсүүлэрэ методист Колесова Октябрина Гаврильевна салайааччылаах үлэлиир. Түмсүүгэ 33 киһи дьарыктанар. Сахалыы оһуордары суолталарынан көрөн таба туттарга, сахалыы быысабайдыырга, сахалыы үтүлүктэри, оһуруонан илин кэбиһэрдэри, араас кизэргэллэри, маллаах иһиттэри онгосторго үөрэнэллэр. Араас уус-уран оһуордуктар быыстапкаларыгар ситиһиилээхтик кытталлар.

Хамаҕатта нэһилиэгиттэн «Дьэрэкээнэ» диэн кийииттэр түмсүүлэрэ Олонхо дьэитигэр кэлэн олус үчүгэй маастар-кылаастары онорбутта. Салайааччылар - Аманатова Мария Николаевна. «Эн - миэхэ, мин - эйиэхэ» диэн девизинэн салайтаран, ким тугу сатырын бэйэ-бэйэлэ-

ригэр үөрэтэллэр. М.Н. Аманатова түргэнник сизл хатар кыра станогу онгосторго уонна сизл хатарга, Тимофеева Ульяна Тимофеевна 8 утаҕы хатан өрөргө үөрэттилэр. Кинилэр иккиэн Уус Алдантан төрүттээхтэр. Чурапчыттан төрүттээх кийиит Борисова Вера Ильинична сизли бэлэмнээн, ытыска хатайдаан, тигэн, сибэккиллэри, сэбирдэхтэри онгорорго, Жиркова Наталья Николаевна кыбыты тигии кистэлэннэрин үөрэттилэр. Түмүккэ бэйэлэрэ онорбут оһуордуктарынан лотерея оонньотон кэлбит дьонно бэлэх уунулар. Мин супер-бириһи, станого, сүүйэммин үөрүүм, махталым мунура суох.

Бу күннэргэ Корнилова Нина Петровна кыттан араас оһуордуктары, түөскэ кэтэр кизэргэллэри онгорорго үөрэттэ. Илин кэбиһэргэ бааралаан сахалыы суумка онгосто сылдьаллар. Сэлэһпэ баайар былааннаахтар.

Маастардарбыт күннэрин, бириэмэлэрин харыстаабакка дьону буор босхо үөрэтэллэр. Онно бириэмэ булан кэлэн үөрэһин, тускутугар туһанын. Олонхо ыһааҕа Намна сыл аайы буолбат, кэлэр сылга барыта төлөбүрдээх буолуоҕа.

Олонхо ыһаабын көрсө бары сахалыы сиэдэрэй халадаайдары, соннору, үтүлүктэри, бэргэһэлэри, кизэргэллэри онгостон, тиктэн сайбалдыһа хаамсыабын, күннэ күлүмүрдүөбүтүн, саха буолан сандаарыабын!

М. БЯСТИНОВА, Нам с.

ный тэрилли баһылыгын солбуйааччыта, кини балта Анна Петровна, Москватаағы технологическай институт выпускнигата, Олонхо дьэитин специалиһа Мегина Туйаара Прокопьевна, культура управлениетын кылаабынай специалистара Платонова Матрена Анатольевна, Сахааана Афанасьевна кэлэннэр анал бириистэри туттаран оҕолор үөрүүлэрэ үрдээтэ.

Конкурс чэрчитинэн төгүрүк остуолга, Ефросинья Васильевна туһунан киниэхэ уһуулулубут оҕолор, коллегалара, оҕолоро истинг ахтылары онордулар. «Түөлбэ» оҕо киинин педагогтарга оҕолорго анаан араас маастар-кылаастары ыһыттарын бары кэрэхсэтиллэр. Бу хайысханы «Түөлбэ» методиһа Никитина Мария Михайловна салайда. Дьүүлүгү сүбэни Түөлбэ директорун үөрэх чааһыгар солбуйааччы Харатаала Айыллыыта Харатаала Кыһа иилээтэ-саҕалаата. Бу ааспыт сыллар устата Е.В. Соколова аатын үйэтитигэ «Түөлбэ» оҕо киинин директорун солбуйааччытынан үлэлээбит, билигин «Түөлбэ» библиотекара Потапова Ольга Ивановна былааннаах үлэни ытан кэллэ. «По страницам истории» бырайыак ааптарын быһыытынан дириң хорутуулаах үлэни ытыгарын туоһунан, Е.В. Соколова туһунан элбэх матырыйалы хомууан кыайылыахтарга, дьүүлүгү сүбэҕэ, кыттыыны ылбыттарга дьобус кинигэ онгорон бэлэхтээтэ.

Надежда ДЬЯЧКОВСКАЯ,
«Түөлбэ» оҕо эйгэтин директора

2019 сыл — Энциэлигэ
Олонхо туоната

Намнаады П.И. Сивцев аат. история уонна этнография музейын директора Александр Копырин көбүлээһининэн, 2009 сылтан Нам улууһугар тимир уустарын, олохторун үөрэтэр сыаллаах, сылын айы экспедиция тэриллэн норуokka элбэҕи таһаарда. Экспедиция тутуах киһитинэн Таастаах нэһилиэтин Кырайы үөрэтээччигэ Василий Герасимов буолар. Кини уустарга тимир уһаарар оһоҕу оноруу кистэлэннэригэр үөрөнүтэ. Бу үлэ түмүгэр Александр Копырин салалтатынан Таастаах нэһилиэгэр 2012 сылга тимир уһаарытын бастакы тэрээһинэ ытыллыбыта. Онтон ыла элбэх, араас хабааннаах үлэ барда, ол иһигэр музейга «Нам улууһун тимир уустара» быыстапка тэриллибитэ.

Кэнники сылларга Олонхо дьиэтигэр, дириэктэр Вера Васильевна Колпашникова көбүлээһининэн, тимир уустарын общественной түмсүүтэ былааннаахтык үлэ ытар. Түмсүү салайааччыта Ньургустан Уваров, хомус ууһа. Олонхо ыһаабын чэрчитинэн, олунһуу 24 күнүгэр, Олонхо дьиэтин уонна тимир уустарын көбүлээһининэн, «Саха төрүт тимирэ» диэн тэрээһин буолла. Манна

ТИМИРИ УҤААРЫЫНЫ
ӨЙҮҮР КЭМ КЭЛЛЭ

Ньургустан Николаевич аана уонна кэнэбэскитин да туттарга аанаан, музей экспонатын үөрэтэн, кыһыл лиэнтэни быһарга кыптыый онордо. «Ыллыыр кыптыый» уус талаанын, чаччы саталлаабын

көрдөрдө, дьону сөхтөрдө.

Тимир уһаарааччылар Василий Герасимов, Прокопий Ильин олунһуу 23 күнүттэн саҕалаан тимир уһаарар оһохторун түүннэри оттон бэлэмнээтилэр. Маньаха өрүс

кытылыттан тимир урууданы, хара быар курдук өгнөөх тааны хомуйан, буор курдук илдьиритэн бэлэмнээбиттэр. Тимир уһаарарга аанаан элбэх көмөр барар, ону да кууларга аҕалбыттар. Тимир

уһаарытыгар Александр Михайлов, Руслан Захаров күүс-көмө буоллулар. Нөнүө күнүгэр сарсыарда эрдэттэн, тимирдэрин уһааран, эбиэттэн киһэ 4 чааска, син балайда үлэлэһэн, оһохтон болгуо тимир хостоотулар, тимир батыы уонна эллээһин... саҕаланна. Тимир батарга аналлаах улахан ыһынан болгуону мас кыстык үрдүгэр уураат, үс балтаһыт болгуону бэрт түргэн үлүгэрдик, сүгэнэн сэнгийэтин быһан тэллэннэтэн бардылар. Болгуо сойуон икки ардыгар эллээтилэр, бысталыы оһохору туох баар күүстэринэн оҕустулар. 26 киилэ тимир уруудатыттан 6 киилэ болгуо тимир таһаардылар. Ыалдыт уустар: «Кыһын тимир уһаарар, чаччы бэйэҕит кыаххытын билинэр дьон эбикит», — диэн тимир уһаарааччыларбытын хайҕаатылар.

Салгыы уустар улуус баһылыга Юрий Иннокентьевич Слепцову кытта субмуннаахха көрүстүлэр. Саха төрүт үгэстэринэн, Олонхо ыһаабын программатыгар, олохтоох тимиртэн уһааран, тимир батыы, эллээһин курдук ньымалар күрэхтэһиини уустарга киллэрээри туруоруулар. Саха тимирин, саха туйуун өйүүр кэм кэлбитин бэлиэтээтилэр.

В.Д. ПОПОВА
— Киһэ Биэрэ

Уйулҕа эйгэтэ

Россия үрдүнэн дьиэ-кэргэнэ иирсии, күүһүлээһин түмүгүнэн сыл айы 14 тыһыынча дьахтар эр киһи илииттэн эчэйэн өлөр. Билигин хас төрдүс дьахтар эр киһи баттабылыгар олоһор. Сиэртибэни көмүскүүр сокуон Россия үрдүнэн ылыллыбытын үрдүнэн, сылын айы сиэртибэ ахсаана эбии турар. Сиэртибэ үксүн барар-кэлэр сирэ суоҕуттан, эриттэн толлоро бэрдиттэн, соҕотох хаалартан куттанар буолан, материальной балаһыанньаттан тутулуктанан, оҕолорун туһугар тулуйан олоһор.

* * *

Дьиэ иһинээҕи күүһүлээһин сиэртибэтэ, биллэн турар, эрин утары үнсүү суругу полицияҕа хаһан да суруйбат. Суруйдаһына даһаны эр киһитэ «андаҕайан» туран бырастыы көрдөспүтүн кэнниттэн эйэлэспитэ-өйдөспүтэ буолан, аныгыскы күнүгэр андаҕарын төттөрү ылар. Дьахтар улахан сыһыһа мана буолар. Эр киһи илиитин биридэ көтөхпүт буоллаһына, аныгыскыга син биридэ хатыланын сөп. Дьахтар ону өйдүүн наада.

Классической сиэртибэ санаата манньк: «Мин дьиэ иһинээҕи кыһалҕабын дьүөгэлэрбэр, доҕотторбор хаһан даһаны кэпсээн оностуом суоҕа, бэйэм быһаарыам. Дьүөгэлэрим харахтарыгар «эрэйдээх» буолан көстүөхпүн баҕарбаппын, аһыннаттарыахпын баҕарбаппын. Уопсайынан, эрбиттэн куттанабын, кини кыһырыа, оччоһуна аныгыскыга өссө күүскэ кырбыа. Ол да буоллар, сороһор кырбаатар даһаны, кини миигин таптыыр, үчүгэй хамнастаах, дьиэбит иһин-таһын барытынан хааччыар».

Өр бириэмэ атаҕастаммыт сиэртибэ: «Бастаан барыта остуорууа курдук үчүгэй этэ, кыраһабайдык бүүбэйдирэ.

КЫРБЫЫР – ОЛ
ААТА ТАПТЫЫР?

Барыта эмискэ уларыйыта, кини наһарыанһатыттан тутулуктаах буолбута, наар кини иннигэр буруйдаах курдук сананарым, буруйдуура, күнүүлүүрө. Бастаан үтүөлүүр, анныылыыр этэ. Онтон итирэн кэлэн дьиэ-бэ айдаарар, ыһытыыр-хаһытыыр, алдыатар, кырбыыр идэлэммитэ. Барар-кэлэр сирим суох буолан, оҕом кырата бэрт буолан, эбиитин хаһан да үлэлээн көрбөтүбүм, тугу да сатаабат буоламмын тулуйарбар эрэ тиийбитим».

Хомойуох иһин, манньк усулуобуйа олоһор дьахталлар биһиги ортобутугар элбэхтэр.

Конституцияҕа суруллубут «Неприкосновенность человека» кэһи холуобунай ирдэбилгэ кириэр. Дьахтар эр киһитин холуобунай эппиэттэһэ тардарыгар кэккэ тутулуктар бааллар:

«Умышленное причине-

ние легкого вреда здоровью» РФ ХК 115 ыст;

«Побои» РФ ХК 116 ыст;
«Истязание» РФ ХК 117 ыст;

«Умышленное причинение средней тяжести вреда здоровью» РФ ХК 112 ыст;

«Причинение тяжкого вреда по неосторожности» РФ ХК 118 ыст;

«Причинение тяжкого или средней тяжести вреда здоровью в состоянии аффекта» РФ ХК 113 ыст;

«Угроза убийством» РФ ХК 119 ыст.

Дьахтар полицияны ыһыран үнсүү сурук суруйан, балыһаҕа эбэтэр «03» ыһыран эчэтиилэрин көрдөрөн суруттарар, боротокуол толорторон дьыала тэрийтэрэр. Бу кэнниттэн эр киһини 15 сууккаҕа хаайаллар, суут быһаарытынан 5000-30.000 солкуобайга дьири ыстараап төлүүр. Өскөтүн эрдэ таһаардахтарына,

эр киһи төттөрү дьиэтигэр кэлэн, түүннэри-күнүстэри аанын тонсуйар, тэбиэлиир, айдаарар, куттуур буоллаһына, бу административнай бэрээдэги кэһи буолар. Оһон РФ КоАП 20.1 ыст. — «Бытархай күлүгээннээһин» уо.да. мизрэлэргэ тардыллыан сөп.

Дьиэ иһинээҕи тираны кыайыт сиэртибэ: «Эрим миигин биридэ охсубутугар бырастыы гыммытым. Иккис охсоһуна өссө күүстээх уонна дьон ортоугар этэ. Чугас киһим манньк сыһыаннаһыттан куттамытым, хомойбутум, абарбытым сүрдээх. Туора дьонтон көмө эрэйэр, кэтэхэр туһата суох, «ыаллар бэйэҕит быһаарсын» диэн буолбута. Түгэн буламмын, куотаммын полицияны ыһырытым уонна сокуон сиэринэн тутуһаммын дьыала тэрийбитим. Дьэ, бу кэнниттэн эрим куттанан, миигиттэн арахсыбыта, буулаан бүспүтэ. Мин кыайбытым!».

ЭР КИҤИ ДЬАХТАРЫ
ТОҕО КЫРБЫЫРЫ?

Эр киһи кырыктаах быһытынан-майгытынан бэйэтин бигэргэтинэн сөп. Холобура, икки көрүн баар: үлэтигэр ситиһиилээхтик үлэлиир эр киһи эбэтэр олоһор табыллыбатах, ситиһиитэ суох эр киһи дьиэ кэргэнин иһигэр бэйэ апаратыатын көтөбөрү, күһүнэн убаастабыл ирдиир. Дьиэ иһигэр былаастаабын көрдөрө сатыыр. Таптап боппуруоһа мана турбат. Эр киһи дьахтары «таптыыр уонна кырбыыр» эбэтэр «абааһы көрөр уонна кырбыыр. Бу мана эр киһи майгыта хайдаһыттан, ис туругун уйулҕата оруолу оонһуур уонна дьахтар бэйэтигэр хайдах сыһыаннаһара көстүөн сөп.

Ону таһынан, эр киһи дьахтары «по привычке» кырбыан сөп. Оҕо сылдьан аҕата ийэтин кырбыырын көрө улааппыт эр киһи, ин-

никитигэр бэйэтин дьиэ кэргэнигэр оннук сыһыаны олохтуон сөп.

«Синдром оборотня» тириитин кэтэ сылдыр эр киһи дьон хараһар сымнаһас, элэккэй, бэйиэлэй буолар эбит. Дьин иһигэр олоһор «абааһыта» арыгы истэһинэ тахсан кэлэн туора дьон көрбөтүгэр иирээкитийэр.

Сороһор эр киһи кырыктаахтык быһылааммытыттан бэйэтэ эрэ буруйдаах буолбат. Дьахтар эмиэ кигиэн сөп, эр киһини дьээбэлээн, күлүүһүнэн, сэнээн, эр киһи үчүгэй уонна куһаҕан өрүттэрин таарыйан-түһэрэн, күнүүлэтэ сатаан уо.да. быһыларынан. Ол да буоллар, дьахтарга илиитин көтөбөргө бу сылтаах буолбатах.

«Бьёт — значит, любит» диэн өс хоһоону элбэхтэ истибиһпит. Бу өс хоһоон былыр-былыргыттан баар эрээри, толкуйдаан көрдөххө, тоҕо эр киһи дьахтар олоһун аймыахтааһы, дьаһайыахтааһы уонна алдыахтааһы? Дьахтар таптыырын, тэн күүһэ суоһунан туһанан эр киһи кэрэ анарын атаһастыа суохтаах. Дьахтар барыта куһаҕан олохтон оһом дии санаабат. Олох кэрэтин, дьахтар буолан ийэ дьолун билээри, тапталаах кэргэн буолаары, эр киһи дурдахаһа, көмүскээччи буолуохтаах дии санаан бу орто дойдуга кэлэр.

Түмүккэ сүбэлиэм этэ, олоххутугар туох эмэ ыарахаттары көрсүбүт, бэйэҕит кыайан быһаарбат кыһалҕаламмыт буоллаһытына, республикатааһы эрэл төлөпүөнүгэр эрийэн санааһытын үллэстииххитин сөп: 88001003550.

А.С. ВАСИЛЬЕВА,
«Ыччат уонна дьиэ кэргэн социальной психологической ойбул киһини» психолога

Понедельник, 4 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.20 Сегодня 4 марта.
День начинается 6+

Вторник, 5 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.20 Сегодня 5 марта.
День начинается 6+

13.55 Наши люди 16+
15.15 Давай поженим-
ся! 16+
16.00, 03.40 Мужское /
Женское 16+

Среда, 6 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00, 03.00
Новости
09.20 Сегодня 6 марта.
День начинается 6+

01.00 Т/с «Убойная сила»
04.25 Контрольная за-
купка 6+

Четверг, 7 марта

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Но-
вости
09.20 Сегодня 7 марта.
День начинается 6+

Пятница, 8 марта

06.00, 10.00, 12.00 Но-
вости
06.10 Х/ф «Моя любовь»
06.40 Х/ф «Три орешка
для Золушки»

15.35 Будьте счастливы
всегда! 16+
17.20 Х/ф «Красотка»
19.40, 21.20 Х/ф «Москва
слезам не верит»

Суббота, 9 марта

06.00, 10.00, 12.00 Но-
вости
06.10 Х/ф «Приходите
завтра...»
08.10 Игрый, гармонь лю-
бимая! 12+

01.10 Звезда по имени
Гагарин 12+
03.00 Модный приговор 6+
04.00 Мужское / Жен-
ское 16+

Воскресенье, 10 марта

06.00, 10.00, 12.00 Но-
вости
06.10 Х/ф «Случай в ква-
драте 36-80»
07.45 Часовой 12+

Понедельник, 4 марта

05.00, 09.25 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Вторник, 5 марта

05.00, 09.25 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Среда, 6 марта

05.00, 09.25 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 20.00
Вести

09.55 О самом главном 12+
11.25, 14.25, 17.00, 20.45
Вести. Местное время
11.45 Судьба человека
с Борисом Корчевнико-
вым 12+

Четверг, 7 марта

05.00, 09.25 Утро России
09.00, 11.00, 14.00, 20.00
Вести
09.55 О самом главном 12+

Пятница, 8 марта

04.55 Х/ф «Яблоко от
яблоньки» 12+
08.40 О чём поют 8 мар-
та 12+

09.55 О самом главном 12+
11.25, 14.25, 17.00, 20.45
Вести. Местное время
11.45 Судьба человека
с Борисом Корчевнико-
вым 12+

Суббота, 9 марта

04.50 Х/ф «Время лю-
бить» 12+
11.00 Х/ф «Лёд» 12+
23.40 Валентина Юдаш-
кина 12+

Воскресенье, 10 марта

04.40 Х/ф «Крепкий брак»
12+
06.30 Х/ф «Ирония судь-
бы, или С лёгким паром!»
12+

Понедельник, 4 марта

06:00 - Бастың клип 12+
06:30 - Чэгиэн-чэбдик бу-
олуохха! 6+
06:45 - Готовим вкусно и
полезно 12+

Вторник, 5 марта

06:00 - Бастың клип 12+
06:30 - Чэгиэн-чэбдик бу-
олуохха! 6+

Среда, 6 марта

06:00 - Бастың клип 12+
06:30 - Чэгиэн-чэбдик бу-
олуохха! 6+

Четверг, 7 марта

06:00 - Бастың клип 12+
06:30 - Чэгиэн-чэбдик бу-
олуохха! 6+

Пятница, 8 марта

06:00 - Бастың клип 12+
06:30 - Бырааһынныктаа-
бы кэнсиэр. 12+

Среда, 6 марта

09:15 - Кэрэ кистэлэнгэ 12+
10:15 - Эн сулускун! 12+
10:45 - Документальной
киноэ. 12+

Суббота, 9 марта

06:00 - Геван 6+
06:30 - Документальной
киноэ. 12+

Воскресенье, 10 марта

06:00 - Геван 6+
06:30 - Уостан түспэт
ырыалар 12+

Понедельник, 4 марта

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30, 01.35 Дневник Универ-
сиады 12+

Вторник, 5 марта

12.00 Спортивный календарь 12+
12.10 Д/ф «Вся правда про
...» 12+

Четверг, 7 марта

12.00 Прыжки в воду. «Мировая
серия». Прямая трансляция
из Китая

09.25 Х/ф «Дом летающих кин-
жалов» 12+
11.30 Д/ф «Деньги большого
спорта» 16+

Среда, 6 марта

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30, 03.55 Дневник Универ-
сиады 12+

Вторник, 5 марта

12.00 Спортивный календарь 12+
12.10 Д/ф «Вся правда про
...» 12+

Четверг, 7 марта

12.00 Прыжки в воду. «Мировая
серия». Прямая трансляция
из Китая

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30, 03.55 Дневник Универ-
сиады 12+

Пятница, 8 марта

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30 Спортивный календарь 12+
12.40, 11.40 Дневник Универ-
сиады 12+

04.50 Футбол. Лига Европы. 1/8
финала. «Валенсия» (Испания)
- «Краснодар» (Россия). Прямая
трансляция

Пятница, 8 марта

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30 Спортивный календарь 12+
12.40, 11.40 Дневник Универ-
сиады 12+

04.50 Футбол. Лига Европы. 1/8
финала. «Валенсия» (Испания)
- «Краснодар» (Россия). Прямая
трансляция

Пятница, 8 марта

12.00 Д/ф «Вся правда про
...» 12+
12.30 Спортивный календарь 12+
12.40, 11.40 Дневник Универ-
сиады 12+

ВЫБЕРИ ПРОФЕССИЮ — ЗАЩИЩАТЬ РОДИНУ!

Получив аттестат зрелости, тебе предстоит сделать важный и ответственный шаг: принять решение кем быть, какую выбрать профессию. Есть такая профессия Родину защищать. Первой, главной и самой важной мужской профессией является профессия офицера. На офицеров Вооруженных Сил России возложена особая миссия. Они непосредственно управляют сложным военным организмом, обеспечивая функционирование армии и ее боевую готовность. Для того чтобы стать офицером, необходимо обладать крепким здоровьем и получить специальное образование. Звание офицер (лейтенант) присваивается выпускникам как военных, так и гражданских вузов (после окончания военной кафедры или военного вуза).

Желающих стать офицером ждут военные институты и университеты Министерства обороны РФ. В соответствии с положением Федерального закона «О воинской обязанности и военной службе» в российские военные вузы имеют право поступать:

- граждане от 16 до 22 лет, не проходивших военную службу;
- граждане до 24 лет, прошедшие военную службу, или военнослужащие, проходящие военную службу по призыву.

Желающие поступить в училище подают заявление в военный комиссариат до 1 мая 2019 года. Отобранный кандидат в военном комиссариате проходит медицинскую комиссию на годность к поступлению в военно-учебное

заведение. Вступительные экзамены проводятся с 5 по 20 июля. Для поступления в ВУЗ кандидаты обеспечиваются бесплатным проездом. На время вступительных испытаний кандидатам предоставляется бесплатное общежитие и питание. Оценка общеобразовательной подготовки кандидатов осуществляется путем проведения экзаменов обычно по следующим предметам: математика, физика, русский язык, физ. подготовка.

В наше время очень трудно получить образование бесплатно. А в военных институтах курсанты состоят на полном государственном обеспечении: бесплатное обучение, проживание, питание, обеспечение всеми видами довольствия, установленными для военнослужащих. Им ежегодно предоставляется зимний каникулярный отпуск продолжительностью две недели и очередной отпуск летом продолжительностью один месяц. Летом для проезда к месту отдыха и обратно выдаются проездные документы. Дополнительно (1 раз в год) выплачивается материальная помощь в размере одного оклада денежного содержания.

Выпускники военно-учебных заведений МО РФ получают:

- высшее военно-специальное образование;
- гражданскую специальность в соответствии с государственными образовательными стандартами профессионального высшего образования;
- диплом государственного образца о соответствующем образовании и

квалификации;

- водительское удостоверение категории «В, С»;
- по окончании Вуза присваивается офицерское звание «лейтенант».

В военно-учебных заведениях созданы все условия для успешной подготовки высококвалифицированных военных специалистов. По окончании учебы выпускники назначаются на офицерские должности в МО РФ. Служба в отдаленных регионах РФ позволяет рассчитывать льготную выслугу лет, что влияет на увеличение денежного довольствия и возможность раннего выхода на пенсию. Участие в военной ипотеке позволяет приобретать жилье в собственность, по месту службы предоставляется служебное жилье. На членов семей военнослужащего распространяются установленные законодательством РФ льготы.

Более подробную информацию Вы можете найти на сайте МО РФ: www.mil.ru в разделе «Образование».

Дорогие выпускники, если Вы твердо решили стать офицером, Вас ждут военные училища. По всем интересующим вопросам обращаться в военный комиссариат Намского улуса РС (Я) по адресу: Намский улус, с. Намцы, ул. Ойунского, д. 8 (отделение призыва, 2 этаж) или по телефону 41-161.

Начальник отделения призыва и подготовки граждан на военную службу военного комиссариата Намского улуса РС (Я) В. Сивцев.

В целях укомплектования вакантных воинских должностей, войсковая часть 46179-Т проводит набор на военную службу по контракту на должности рядового состава по специальностям: оператор группы (ВУС 630);

Требуются мужчины, имеющие образование не ниже среднего, прошедшие военную службу по призыву или не прошедшие военную службу по призыву, но имеющие высшее или средне-профессиональное образование, в возрасте до 35 лет. Категория годности к военной службе - «А». Обучение по специальности проводится в воинской части. Обязательным условием подписания контракта является прохождение психологического обследования с использованием полиграфа и отсутствие противопоказаний (употребление наркотических (психотропных) веществ (в том числе одиножды), лишение водительских прав, проблемы с выплатами кредитов,

предыдущие увольнения по невыполнению условий контракта).

Военнослужащим, на время прохождения службы гарантированно предоставляется служебное жилое помещение на территории военного городка (общежитие или служебная квартира, в зависимости от состава семьи), выплачивается стабильное денежное довольствие от 22000 руб. до 42000 руб., в зависимости от установленных дополнительных надбавок и выслуги лет.

Ежегодно оказывается материальная помощь в размере одного оклада денежного содержания. Имеется возможность трудоустройства членов семей в воинскую часть. Дети военнослужащих устраиваются в дошкольные и школьные учреждения ближайших населенных пунктов в приоритетном порядке.

С подписанием второго контракта, на военнослужащего открывается именной накопительный ипотечный счет, на который ежемесячно

начисляется сумма накоплений, которая составляет в 2019 году 280009 рублей (годовая сумма).

Через три года военнослужащий имеет право воспользоваться накоплениями для приобретения собственного жилья, в том случае, в счет будущих начислений банки предоставляют специальный ипотечный кредит.

Также предоставляется ежегодный отпуск от 30 до 45 суток, в зависимости от выслуги лет, бесплатное медицинское обеспечение и возможность выхода на пенсию при достижении выслуги 20-ти лет.

Желающих кандидатов служить по контракту, обращаться в военный комиссариат Намского улуса Республики Саха (Якутия). Адрес: с. Намцы ул. Ойунского 8

к.т.: 8(41162)41-446.
Военный комиссар Намского улуса Республики Саха (Якутия) О. Возный

РЕШЕНИЕ №1
Местного политического совета Намского местного отделения Якутского регионального отделения Всероссийской политической партии «Единая Россия» от «18» февраля 2019 г.

Об определении даты, модели и территории проведения предварительного голосования по определению кандидатур для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» на должность главы муниципального образования «Хомустахский 1 наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), назначенные на 08.09.2019 года

Руководствуясь статьей 5 Положения о порядке проведения предварительного голосования по кандидатурам для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» на должность главы муниципального образования «Хомустахский 1 наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), назначенные на 08.09.2019 года Намский Местный политический совет решил:

Провести 14.04. 2019 года предварительное голосование по кандидатурам для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» кандидатом на должность главы муниципального образования «Хомустахский 1 наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), на-

значенные на 08.09.2019 года; Определить модель №1 как форму проведения процедуры предварительного голосования по кандидатурам для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» кандидатом на должность главы муниципального образования «Хомустахский 1 наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), назначенные на 08.09.2019 года;

Определить территорию (избирательный округ) для выдвижения кандидатов предварительного голосования по кандидатурам для последующего выдвижения от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» кандидатом на должность главы муниципального образования «Хомустахский 1 наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), назначенные на 08.09.2019 года;

- Республика Саха (Якутия), Намский улус, с. 1-Хомустах, ул. Северная, д.1, тел.: 8(41162)25-195, МБУ «Центр досуга «Алгыс» с. Кысыл-Сыр»;

Настоящее решение разместить в Информационно-телекоммуникационной сети «Интернет»;

Контроль исполнения настоящего решения возложить на руководителя исполкома Намского местного отделения Еремеевой С.И.

Секретарь Местного отделения Партии И.Р. Попов

® БИЗНЕС ДЕЛАТЬ ПРОЩЕ, КОГДА ЕСТЬ УДОБНЫЕ И ЭФФЕКТИВНЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ!

Работа предпринимателя связана не только с задачей заработать, но и с тем, как грамотно вести финансовую деятельность своего предприятия. Сейчас важно иметь расчетный счет для безналичного расчета, а также иметь возможность получать информацию и контролировать свой бюджет он-лайн, чтобы на основную деятельность оставалось больше времени.

Алмазэргиэнбанк предлагает предпринимателям свои услуги по обслуживанию юридических и физических лиц индивидуальных предпринимателей. В офисе банка каждый клиент получит качественную индивидуальную консультацию по открытию расчетного счета, льготному кредитованию, дистанционному банковскому обслуживанию и выгодным условиям зарплатного проекта.

«В Намцах мы работаем уже более двух лет, постоянно вводим новые услуги и улучшаем качество обслуживания наших клиентов. Для предпринимателей у нас выгодные условия, напри-

мер, обслуживание расчетного счета стоит 300 рублей, а сервис дистанционного банковского обслуживания – 400 рублей. Наши сотрудники помогут подобрать пакет тарифов по расчетно-кассовому обслуживанию, подключить договор эквайринга, установить терминал в торговой точке, а также проведут обучение персонала» - отмечает руководитель дополнительного офиса в с.Намцы Владимир Соловьев.

Действительно, вести бизнес легко, когда под рукой эффективные инструменты и грамотные специалисты. За подробной информацией ждем вас в нашем офисе по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, д. 16, контактный тел.: 8 (41162) 41-0-28

АКБ «Алмазэргиэнбанк» АО, г. Якутск, пр. Ленина,1
Генеральная лицензия Центрального Банка РФ №2602 от 08.06.2015 г.

www.albank.ru
Call-центр +7 (4112)34-22-22
Бесплатная горячая линия 8-800-100-34-22

Күн-дьыл билгэтэ

Быйылгы олунньу былырынгы олунньутаагар арыый сымнаһыар буолла. Кыраһалаан хайаан ый уста-та 5-6 см хаар халыһаата, тыала суох ааста. Кубулатынан аатырбыт кулун тутар кыстыгы хайдах туоруурбутун быһаарар ый буолар. Сылгы төрүүбэ, ынах төрөөһүнэ садаланар.

2018 с. кулун тутар 1-4 күннэригэр сарсыарда -32°, -37°, -41°, -39°С тымныйан баран, 5 чыыһылаа сарсыарда -24°С, күнүс -18°С буолан маҕнайгы сымнаһын буолбута. Онтон 6,7,8,9,10,11,12,13 күннэригэр -39°, -31°, -31°, -40°, -39°, -33°, -37°, -36°С этилэр, үксэ былыта суох күннэр турбутугара.

О спорт, ты — мир!

С 8 по 9 февраля 2019 года в Намском педагогическом колледже им. И.Е. Винокурова состоялась нешуточная борьба за первенство среди трудового коллектива. Главной целью чемпионата МО «Ленский наслед» по волейболу в зачет спартакиады среди трудовых коллективов является укрепление дружеских отношений, а также пропаганда спорта и здорового образа жизни.

Для определения сильнейших волейболистов на спортивную площадку вышли 8 команд мужчин и 8 команд женщин. В соревнованиях приняли участие следующие команды: отдел Государственной противопожарной службы №23 и НСОШ №1; НЦРБ и Лесхоз; НУГ и НСОШ №2; Сахатранснефтегаз и ИП; НПК и РЭС; МО «Намский улус», МО «Ленский наслед», управления образования намского улуса; ОМВД по Намскому району, Намский районный суд и детский сад «Кэнчээри»;

**КЧҮТЭН
КЧММЧТ
УЛААТА**

Кулун тутар 14 күнүгэр сарсыарда -21°С, күүстээх тыаллаах күн этэ. 15 чыыһылаттан 19 диэри -32°, -37°, -38°, -27°, -30°С, сарсыарда тымнытын туппута. Былыта суох тыаллаах этилэр.

20 чыыһылаа сарсыарда -25°С, былыттаах этэ. 21 чыыһылаттан 26 диэри сарсыарда -32°, -29°, -14°, -24°, -13°, -9°С сымнаабыта. 26, 27 чыыһылаарга былыттаах, тыаллаах, хатааһын садаламмыта.

27 чыыһылаа сарсыарда -12°С, тыал, тибии буолан

30 чыыһылаа диэри буурҕа, тибии бөҕө буолбута. 4 күнү быһа күүстээх тыал, хаар халыһа 26 см этэ.

31 чыыһылаа, дьэ, тыала тохтоон, чэмэлкэй, ыраас, тыала суох күн буолбута. Сарсыарда -24°С этэ.

Бу былырынгы кулун тутары суруйдум. Быйыл хаар халын, ый бүтүүтэ эбиллэн сөп. Билигин ортотунан ыллаха хаар халыһа — 33 см.

Бу олунньу бүтэрэ 4 хонук иннинэ редакцияҕа биэрдим. Хаалбыт күнгэ күүтэр, сэрэтэр буурҕалара түспэтэбинэ, олунньу тыала суох ааста диибит. Кулун тутар аатын курдук эппиэттиэх ый. Дьэ, хайдах буолар.

К. ЕРЕМЕЕВ, Кыһыл Сыыр

**ПОКАЗАЛИ
БОЙЦОВСКИЕ
КАЧЕСТВА**

«Намкоммунтеплоэнерго» АО и ННОШ.

Волейбол — командный вид спорта, и результат участия в соревнованиях есть итог коллективных усилий членов команды. Все волейболисты были подготовлены к соревновательной борьбе и показали бойцовские качества. Каждая игра была волнующая, все старались не

допускать ошибок, применяя мощные и точные подачи, приемы и обманные ходы. В ходе напряженной борьбы результаты следующие:

Женщины: 1 место - ОГПС-23 и НСОШ №1; 2 место - ОМВД и Райсуд; 3 место - СТНГ и ИП. Мужчины: 1 место - ОГПС-23 и НСОШ №1; 2 место - ОМВД и Райсуд; 3 место - СТНГ и ИП. Поздравляем победителей! Желаем дельнейших успехов в спортивных достижениях!

Н.М. МОХНАЧЕВСКАЯ, специалист по кадрам ОМВД России по Намскому району

**ПОДВЕДЕНЫ ИТОГИ РЕСПУБЛИКАНСКОГО
КОНКУРСА «НЕОПАЛИМАЯ КУПИНА»**

На днях на пожарно-технической выставке «Юный огнеборец» («Дворец детского творчества») состоялось подведение итогов республиканского конкурса детского — юношеского творчества на противопожарную тематику «Неопалимая купина». В качестве членов жюри были приглашены представители:

- Главного управления МЧС России по РС (Я),
- Министерства образования и науки РС (Я),
- Министерства культуры и духовного развития РС (Я),
- ГБУ РС (Я) «Государственная противопожарная служба РС (Я).

Всего в этом году на конкурс поступило более 640 работ из девяти улусов республики: Вилюйский район, Нюрбинский район, Чурапчинский район, Хангаласский район, Намский район, Мегинно-Кангаласский район, Ленский район, Усть-Алданский район и Жиганский район.

Проявленный интерес еще раз доказывает насколько проблема пожаров является актуальной и значимой для общества. Отрадно заметить, что с каждым годом качество работ становится все сложнее и искуснее. Детские работы представленные по номинации «декоративно — прикладное искусство» поражали своей

техникой исполнения и богатой фантазией участников. Работы выполнены не только из традиционных материалов: как пластилин, бумага, картон, но и из более сложных по обработке, таких как: дерево, стекло, пластмасса и другие.

По итогам конкурса была организована выставка детских работ во Дворце детского творчества и туда попали работы наших детей:

В возрастной категории от 4 до 6 лет, заняла I место Попова Кыдыдаана, в номинации «Декоративно — прикладное искусство», воспитанница МБДОУ д/с прсмотра и оздоровления № 2 «Кустук» с. Намцы — руководитель Захарова Надежда Олеговна.

В возрастной категории от 7 до 10 лет в номинации «Техническое моделирование» все призовые места заняли наши дети:

- I место занял Попов Ариан — ученик 5 «г» класса «Намская СОШ № 1 им. И.С. Гаврильева» с. Намцы со своей работой «Пожарный щит», — руководитель Кривошапкина Ольга Гэрэловна;

- II место заняла Осипова Кристина — ученица 2 «б» класса «Намская НОШ им. И.Д. Винокурова — Чагылгана» с. Намцы, «Берегите лес» — руководитель Осипова Владимира Владимировна;

- III место занял Шадрин Тимур — ученик 4 «а» «Намская СОШ № 1 им. И.С. Гаврильева» с. Намцы, «Бережем лес от пожара» — руководитель Федорова Нюрбина Петровна.

В возрастной категории от 11 до 14 лет, занял II место в номинации «Декоративно — прикладное искусство», Кириллин Байдам ученик 5 класса «Едейская СОШ им. З.П. Саввина» с. Ымыяхтах, «Пожарный» — Зырянова Наталья Егоровна.

В возрастной категории от 15 до 18 лет заняла II место номинации «Техническое моделирование», картина из спичек, Колодезникова Лена ученица 10 «в» класса МБОУ «Намская СОШ № 1 им. И.С. Гаврильева» с. Намцы — руководитель Матвеева Екатерина Николаевна.

Слова благодарности приносим руководителям и родителям за активное участие в мероприятиях.

А также поздравляем Тарабукину Санаайу с дипломом I степени на XXIII Республиканской научной конференции — конкурса молодых исследователей им. Академии В.П. Ларионова «Шаг в будущее» в секции «Безопасность жизнедеятельности и пожарное дело».

Намский ОГПС №23

Оҕо — олох сибэҕкитэ

**АЙАН УРАТЫ
СЭРЭҢИ СӨБҮЛҮҮР**

Тимир көлөбө олорсо сылдыар оҕолор олохторо, доруо-буяалара сүүс бырыһыан улахан дьонтон, ол эбэтэр суоп-пардартан уонна төрөппүттэртэн тутулуктаах.

Оҕону анал харыстыыр тэриллэр хас да көрүгүнээх буолаллар - автокресло, бустер (олоппос курдук көрүгүнээх), кармаһа суох кириэһилэ уонна адаптер. Ити этиллитбит тэриллэртэн, буолбут быһылааннары чинчийэн, ырытан көрөн баран саахал бириэмэтигэр оҕону ордук үчүгэйдик автокресло харыстыыр диэн бэлиэтэнэр.

Автокреслолар 3 бөлөххө арахсаллар: «0» бөлөххө, эбэтэр автолюлька дэнэр: 1 саастарын туола илик, 13 киилэҕэ диэри ыйааһыннаах оҕолорго аналлаах авкреслолар; «1» бөлөххө: 1 саастарыттан 4 саастарыгар диэри, 18 киилэҕэ диэри ыйааһыннаах оҕолорго; «2» бөлөххө: 7 саастарыгар диэри, 25 киилэҕэ диэри ыйааһыннаах оҕолорго анаммыт кириэһилэ.

Автокреслоны атыылаһарга төрөппүттэр туох ирдэ-биллэри билиэхтээхтэрий:

Бастатан туран, консультантан көңүл суруктаах сертификат (сертификат соответствия) көрдүөххүтүн наада, манньк кириэһилэлэр краш-тест, ол эбэтэр анал бэрэ-биэркэ ааспыттарын көрдөрөрүн туһунан. Сертификата суох кириэһилэлэр быһылаан буолар түмүгэр оҕону харыстыахтааҕар өссө күүскэ эчэтэллэр.

Оҕо үрдүгүнэн уонна ыйааһынынан сөптөөх кириэһилэни талыҥ. Оҕолор ыйааһыннара, үрдүктэрэ араас буолар. Холбур: 5 уонна 7 саастаах биер ыйааһыннаах уонна биер үрдүктээх да буолуохтарын сөп.

Санаттан эттэххэ, былырын от ыйыттан садалаан сокуонга уларыйылар кирибиттэрэ: автокресло 7 саастарын туола илик оҕолорго ирдэнэр буолбута, ол иннигэр ирдэбил 12 саастарыгар диэри этэ. Ол эрэри, 12 сааһын туола илик оҕо массыына инники олоҕор олорор буолла-бына, харыстыыр тэрил курдарын булгуччу кэтэргитин, автокреслоны тимир көлө олоҕор туттаргытын умнуман!

Сорох төрөппүттэр кириэһилэни массыына олоҕор иил-бэттэр, эбэтэр оҕолорун анал харыстыыр курунан тут-тарбакка эрэ олордон кэбиһэллэрэ баар суол. Массыына эмискэ тохтоотобуна, оҕо кириэһилэтин кытта охтуон, эчэйиэн сөп.

Мань таһынан, уоту тэйтэр элементтэрэ элиэччик, биитэр куурка бу сылтан быраабылааҕа кирибитин курдук, харана бириэмэҕэ суолга ыраахтан көстөрүтүтүгэр олус на-адалаах мал буолар.

Буолбут быһылааннар сүрүн биричиинэлэринэн ыкса-был буолар. Бу олохпут да тэтимэ буолуо, киһи барыта ык-сыыр, ханна эрэ, тугу эрэ баттаспыт киһи диэн санаалаах, оннук аһара ыксаан айаны түргэтэтери хонтуруулаабакка хаалаллар, быһылаан буолбутун эрэ кэннэ толкуйдуул-лар, өйдүүллэр. Сатыы сылдырааччылар эмиэ ыксаан, би-тэр суотабай төлөпүөнгэ аралдьыйан, массыына иһэрин көрбөккө сыһа-халты суолу туораан эчэйэллэр, манньк быһылаантан тимир көлө анныгар кириэн биэрэр түгүннэ-рэ да бааллар. Суолу анал туоруур миэстэлэринэн, тимир көлөлөр тохтоон суолу биэрбиттэрин эрэ кэнниттэн биер-дэ туораан. Суолга, айанга бэйэ-бэйэбитин харыстаан, убаастаан!

Нам улдуһунааҕы ГИБДД отдела

<p>Күндү кийииттигэр Куткуова Туйаараба, оҕолоругар Ромаба, Антонга, бырааты-гар Егорга күн күбэй ийэлэрэ, эбэлэрэ, хос эбэлэрэ</p> <p>СУЗДАЛОВА (КУТУКОВА) Альбина Егоровна уһун, ыраахан ырыттан олохтон туора-абытынан дириг кутурбааммытын тизрэдэбит, аһыгытын тэҥгэ үллэстэбит.</p> <p>Эдийигит Зоя, таайыт Данил, Колодезниковтар, Ивановтар, Мальцевтар, Осиповтар.</p>	<p>Убаастыыр кийииттэригэр Захарова Александровна, Протопопова Анисия Ивановна Таатта улуһуугар олорор таптал-лаах балтылара</p> <p>ЧОХОВА Саргылана Ивановна соһуччу ыраахан ырыттан бу күн сирит-тэн күрүммитинэн дириг кутурбааммытын тизрэдэбит.</p> <p>2 Хомуस्ताахтан Протопоповтар, Намтан Васильевтар.</p>
<p>Истингик саньыр биер идэлээхпит, «Сар-данга» кинотеатрга кассирынан өр кэмгэ үлээбэбит</p> <p>СУЗДАЛОВА Альбина Егоровна ыраахан ырыттан олохтон туораабыты-нан кыйыгыгар Туйаараба, уолугар Егорга, дьэ кэргэнигэр, аймахтарыгар, чугас дьонугар ди-ринг кутурбааммытын тизрэдэбит.</p> <p>Кинесөт ветераннара.</p>	<p>Е.П. Сивцев аатынан 2 Хомуस्ताах орто ос-кулатын уонна «Хомус» оҕо саадын коллек-тивтара бэйэлэрин үлэтииттэригэр Ксенофон-това Анна Ивановна, Протопопова Анисия Ивановна тапталлаах балтылара</p> <p>ЧОХОВА Саргылана Ивановна эмискэ ыалдан олохтон туораабытынан дириг кутурбааммытын тизрэдэбит.</p>
<p>Ленский нэһилиэк олохтооҕо, киһиэ сити-мигэр өр кэмгэ үлээбэбит убаастабыллаах</p> <p>СУЗДАЛОВА Альбина Егоровна ыраахан ырыттан күн сириттэн барбы-тынан оҕолоругар, сиэнэригэр, аймахтары-гар, чугас дьонугар дириг кутурбааммытын тизрэдэбит.</p> <p>Культура үлэтииттэрин идэлээх сойууһун комитетта, «Сарданга» кинотеатр коллектива.</p>	<p>Күндүк саньыр дьүөгэбитигэр Марфа Ва-сильевна тапталлаах кэргэнэ, уолаттарыгар амарах абалара, Партизан нэһилиэгин, Нам уллуһун Бочуоттаах олохтооҕо, СР тыа хаһаа-йыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ</p> <p>ОКОНЕШНИКОВ Каин Прокопьевич ыраахан ырыттан күн сириттэн барбыты-нан дириг кутурбааммытын тизрэдэбит.</p> <p>«Абылан» студия маастардара.</p>
<p>Выражаем глубокое соболезнование де-тям, внукам, правнукам, родным по поводу кончины после тяжелой болезни дорогой сестры</p> <p>СУЗДАЛОВОЙ Альбины Егоровны Скорбим вместе с вами.</p> <p>Васильевы, Смирновы, Дьяконовы, Андреевы.</p>	<p>Бу дьыл олунньу 24 күнүгэр Фрунзе нэ-һилиэгин Ытык кырдыбаһа, үйэтин тухары сылгыһыттаан «Сылгыһыт Гаанна» диэн аат-таммыт үлэ, тыыл ветерана</p> <p>ЯДРИХИНСКОЙ Гаврил Кондратьевич уһун, ыраахан ырыттан күн сириттэн бар-бытынан аймахтарыгар, бар дьонугар илти-нэрэбит, кутурбааммытын тизрэдэбит.</p> <p>Оболоро, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэнэрэ.</p>
<p>Улуустаабы киин балыһа администрацията, профсоюзная комитетта, Противотуберкулезная диспансер ветеранна-ра уонна коллектива биригэ үлээбэбит убаас-тыыр коллегабыт</p> <p>СУЗДАЛОВА Альбина Егоровна уһун, ыраахан ырыттан орто дойду олобуттан барбытынан оҕолоругар, сиэннэ-ригэр, бары аймахтарыгар, доботторугар ди-ринг кутурбааммытын тизрэдэбит, аһыгытын тэҥгэ үллэстэбит.</p>	<p>Выражаем глубокое соболезнование Го-товцевой Диане Владимировне, родным и близким по поводу ухода из жизни любимого дедушки</p> <p>ЯДРИХИНСКОГО Гаврила Кондратьевича Скорбим вместе с вами.</p> <p>Коллектив ОГПС РС(Я) №23 по МО «Намский улус».</p>

МЫ ВСТРЕЧАЕМ «МАСЛЕНИЦУ»

Масленица – древний славянский праздник, пришедший к нам из языческой культуры и сохранившийся после принятия христианства. Церковь включила Масленицу в число своих праздников, назвав его Сырной, или Мясопустной неделей. Масленица приходит каждый год перед Великим Постом.

Масленица на протяжении многих веков сохранила характер народного гулянья. Все традиции Масленицы направлены на то, чтобы прощать зиму и разбудить природу ото сна.

Блины появились более тысячи лет назад и являются основным символом Масленицы. Их пекут каждый день с понедельника до воскресенья.

Традиция печь блины была на Руси еще со времен поклонения языческим богам. Ведь именно бога солнца Ярило призывали прощать зиму, а круглый румяный блин похож на летнее солнце.

Масленица – праздник радостный. По размаху гуляний сравнивается с Новым годом. Проводится в духе любви и добра. Очень важно, чтобы праздник, объединял, а не разъединял.

ПОЛОЖЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ ПРАЗДНИКА «МАСЛЕНИЦА»

Дата проведения: 6 марта 2019 года

Место проведения: МБУ «ДНТ им. А.Ф.Шестакова» с. Намцы

Время проведения: 16-00 ч.

Организаторы конкурса: МБУ «ДНТ им. А.Ф. Шестакова», народный ансамбль русской песни «Коробейники».

Цели и задачи: сохранение и приумножение культурно-нравственных традиций среди детей, молодежи и старшего поколения; пропаганда художественно-эстетического творчества; укрепление традиции массового праздника.

Условия конкурса: для участия приглашаются все желающие.

Для конкурса подготовить: куклу масленицы (чучело), «Самые вкусные блины», «Самый вкусный чай», «Русский каравай»

Критерии конкурса для куклы:

- мастерство в технике исполнения как самой куклы, так и деталей костюма;
- верность традициям в изготовлении масленичной куклы, соответствие образа и темы;
- эстетичность изделия.

По итогам конкурса кукол вручаются дипломы за 1-2-3 места. Всем участникам выдаются сертификаты участника. Номинации: «Самые вкусные блины», «Самый вкусный чай», «Русский каравай».

Вне конкурса будут проводиться игры:

1. О значении старославянских имен, например, что означает имя «Прасковья»?
2. Народное название «Масленицы».
3. Пословицы и поговорки о Масленице.

Заявки принимаются по адресу: Намский улус, село Намцы, ул. И. Винокурова, дом 8, контактные номера: 41-5-93, 89141062170.

Приглашаем всех жителей Намского улуса встретить старинный праздник «Масленица», который состоится в МБУ «ДНТ им. А.Ф. Шестакова». Принимают участие: ансамбль русской песни «Нива» с. Никольцы, ансамбль «Ивушка» с. Графский Берег, народный ансамбль русской песни «Коробейники» с. Намцы.

БИЛЛЭРИИЛЭР ОБЪЯВЛЕНИЯ

® УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО РАЙОНА

14 марта

Медицинская клиника «Сокол» (Якутск) предлагает платный прием врача УЗИ на ультразвуковом сканере экспертного класса:

УЗИ сердца (ЭХОКГ);
УЗИ сосудов головного мозга (ТКДГ);

УЗИ сонных и позвоночных артерий;

УЗИ артерий и нижних конечностей;

УЗИ вен нижних конечностей;

УЗИ органов брюшной полости;

УЗИ органов малого таза женщин;

УЗИ предстательной железы;

УЗИ молочных желез;

УЗИ щитовидной железы;

УЗИ плечевых суставов;

УЗИ локтевых суставов;

УЗИ лучезапястных суставов;

УЗИ тазобедренных суставов;

УЗИ коленных суставов;

УЗИ голеностопных суставов;

УЗИ межпозвоноковых дисков шейного отдела позвоночника;

УЗИ межпозвоноковых дисков поясничного отдела позвоночника.

Стоимость исследований разная: от 1000 до 2000 рублей.

Прием в поликлинике с. Намцы.

Предварительная запись по телефону:
8914-264-55-08
Лицензия № ЛО 14-01-001078 от 28.01.2013 г.

ГРАФИК

приема граждан по предоставлению государственных услуг подразделением ОГИБДД ОМВД России по Намскому району.

С 1 марта 2019 года

Понедельник — приема нет

Вторник: 14:00-18:00 — прием теоретических экзаменов

Среда: 14:00-18:00 — прием практических экзаменов

Четверг: 09:00-12:30 — регистрация авто-мото транспортных средств

14:00-18:00 - регистрация авто-мото транспортных средств

Пятница: 09:00-12:30 — выдача водительского удостоверения

14:00-18:00 — выдача водительского удостоверения

Суббота: 09:00-12:30 — регистрация авто-мото транспортных средств

14:00-18:00 — регистрация авто-мото транспортных средств

Воскресенье — приема нет.

Отделение ГИБДД отдела МВД России по Намскому району

УҺҮРЭХ ТҮҮТТҮР

Бииргэ үөрэммит үөлээннээхпитин СОЛОВЬЕВ ФЕДОТ АРХИПОВИНЫ бу дьыл олунньу 23 күнүгэр 70 сааскын туолбут бэлиэ күнүнүнэн истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт туйгун доруобуйаны, дьоллоох уһун олобу, кырдьары билбэккэ өр кэмнэ үлэ үөһүгэр сырыт, дьонгун-сэргэтин үөрдэ, сөхтөрө тур, сөбүлээн дьарыктанар споркар өссө үрдүк чыпчаалларга бигэтик тий!

Оҕо сааһын доҕотторугар бигэ тирэх буоларгыттан астынабыт, ис сүрэхтэн махтанабыт, кизэн туттабыт!

Үөдэй 8 кылаастаах оскуолатын 1965 с. бииргэ үөрэммит үөлээннээхтэрин

Нам сэлиэннээтин 4 №-дээх «Чэчир» оҕо саадын сэбиэдиссэйинэн 30 тахса сыл үлэлиир убаастабыллаах салайааччыбыт, **ИРИНА ВАСИЛЬЕВНА ОХЛОПКОВАНЫ** кэлэн иһэр дьахтар күнүнэн истинник эбэрдэлибит, уруйдуубут-айхаллыбыт! Дьоллоох, доруобай буоларгар, уһун олохтоноргор уонна өссө да элбэх ситиһиилэнэргэр баҕарабыт!

Кини дьиэтигэр бастын хаһаайка, истин ийэ, таптааллаах эбэ. Салайааччы быһытынан үтүө сыһыаннаах этиилэрдээх, үлэһиттэрин ситиһиилэринэн өрүү үөрөкөтө сылдыар, киһини өйдүүр, үөрэтэр, сүбэлиир дьохунмааны киһи. Ол да иһин үлэлээн аастыт дьон махталын, убаастабылын ылар. Ирина Васильевна ветераннарын эмиз убаастыыр, ардыгар дьизэлэринэн сылдыан кэпсэтэр, бэлэх туттарар. Барахан да кэмнэр буолаллар, онно кини үлэһиттэрин көмүскэһэн, туруорсан, өйөбүл, дурда-хахха буолар. Ирина Васильевна бэйэтин өйүнэн-санаатынан толкуйдаан, бу киһиэхэ тугу ыйыахха, көмөлөһүөххэ сөбүн, эдэр да буоллун, кырдыаҕас да буоллун диэн олус наадалаабынан ааҕан толкуйдаан салайар. 2016-2018 сыллар түмүктэринэн кини коллектива бастыгнар ааттарын сүкпүтүнэн эбэрдэлибит!

Эбэрдэни кытта коллективын уонна ветераннарын.

Акция «ПОДАРКИ ЛЮБИМЫМ»

с. Намцы
ул. И. Винокурова, 3
ТЦ «Ассоль»
8-914-281-77-57

Денежный ПОТОК

ММК «Денежный поток» поздравляет всех жителей Республики Саха (Якутия) с наступающим Днем защитника Отечества и Международным женским днем!!!!

ЗАЙМ «ПРАЗДНИЧНЫЙ»

С 18 февраля по 07 марта 2019 года снижение годовой ставки на 11 %

Сумма займа от 30 000 до 200 000 рублей. Быстрое рассмотрение заявки. Минимум документов

Условия займа: процентная ставка 55% годовых, комиссия за выдачу 5% от суммы выдачи, сумма займа от 30 000 – 200 000 рублей, срок 3, 6, 12, месяцев, заем предоставляется в российских рублях, платежи по договору займа – аннуитетные. Требования к заемщикам – возраст от 21 до 73 лет, является пенсионером или справка 2-НДФЛ за 6 месяцев (возможно поручительство). В случае просрочки проценты на сумму долга начисляются, штраф за неисполнение обязательств 20% годовых от суммы просроченной задолженности.

Общество с ограниченной ответственностью Микрокредитная компания «Денежный поток», 677009, г. Якутск, ул. Дзержинского д.11, помещение 4, ОГРН 1131447013390, ИНН/КПП 1435272065/143501001. Свидетельство о записи в реестре МФО №651303698004292. Реклама

Считать недействительным утерянный военный билет № НЧ 2544770 на имя Ипполитова Руслана Егоровича.

® ООО «Уйгу» продает бетон и цементно-песчаный раствор любых марок от В – 3,5 до В – 25 согласно ГОСТ с

доставкой.

® Заливаем идеальные ленточные бетонные фундаменты любых размеров согласно ГОСТ.

Тел. 89141056350 (звонить в рабочее время с 9 до 18 ч.)

Кылаабынай редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР:

редакторы солбуйааччы — 41332,
хаһыаты таңыы — 41332,
бухгалтерия — 41141,
факс — 41141.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационал технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0216.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьиэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.

Редакция, издатель аадырыһа: 678380, СР, Нам улууһа, Нам сэл., Ст. Платонова уул., 1/2 корп. Типография аадырыһа: Дьокуускай к., Вилюйскэй переулук, 20

E-mail: Namtsy41141@mail.ru

Хаһыат «Якутия» медиа-холдинг АУо типографиятыгар бэчээттэннэ.

Аадырыһа:

Дьокуускай к., Вилюйскэй переулук, 20
Формата А3. Кээмэйэ 3,0 бэчээт. лис
Көҕүл сыанана атылланар
Индексэ — Р0005. Тираһа — 971 экз.
Бэчээкэ илии баттаньтын графика —
12:00 ч. 27.02.2019 с.

Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 27.02.2019 с.